

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

תמצית דוחות כספיים

30 ביוני 2008

3	דוח הדירקטוריון
50	סקירת ההנהלה
60	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
63	תמצית דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 ביוני 2008

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 21 באוגוסט 2008, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים הבלתי מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 ביוני 2008. הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. יציין כי ביום 18 במרס 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראות המרחיבות את הגילוי הקיים בדוחות הרבעוניים של תאגידים בנקאיים, וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008 ואילך.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר השפעה של שינויים חקיקתיים ורגולטוריים כגון הפיכתו של הבנק ליועץ, משווק ומפיץ בתחום קרנות נאמנות קופות גמל וקרנות פנסיה, חוק נתוני אשראי והקלת חסמי מעבר של לקוחות בין בנקים.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2008. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

התפתחויות כלכליות

כללי

במחצית הראשונה של שנת 2008 צמח המשק הישראלי בקצב מתון מאשתקד. צמיחה זו באה לידי ביטוי במרבית האינדקטורים הכלכליים – ביצוא מישראל, ברמת הביקושים המקומיים ובשיעור האבטלה. התמתנות הצמיחה בישראל הינה על רקע האטה בצמיחה הגלובלית שנבעה מהחמרת המשבר הפיננסי בארה"ב והמשך האמרת מחירי הסחורות והנפט. אינדיקטור המצביע על מגמת האטה בצמיחה הינו המדד המשולב לבחינת מצב המשק אשר עלה במחצית הראשונה בשיעור של 2.3% בהשוואה לעליה בשיעור של 3.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות ענפי משק

במהלך המחצית הראשונה של השנה הואט קצב ההתרחבות בפעילות העסקית של מרבית ענפי המשק למעט ענף התיירות שפעילותו גדלה וענף המסחר שהיקף מכירותיו גדל. בענף הבניה - נרשמה ירידה בשיעור של 8% במספר הדירות החדשות שנמכרו במחצית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בענף המסחר והשירותים - הפדיון גדל בשיעור של 7.2% במרץ-אפריל 2008 בהמשך עלייה של 6% בחודשיים הראשונים של השנה.

בייצור התעשייתי - חלה עלייה בשיעור של 5.8% בחודשים אפריל-מאי 2008 לאחר עלייה של 9.5% בחודשיים הקודמים.

ענף התיירות - בחמשת החודשים הראשונים של השנה חלה עליה במספר כניסות המבקרים לארץ בשיעור של 47% בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד.

צריכה פרטית ותעסוקה

במהלך המחצית הראשונה של השנה נמשכה מגמת הירידה בשיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה האזרחי אשר הגיע ל- 6.1% בחודש מאי (לעומת 6.6% בסוף 2007) - השיעור הנמוך ביותר מאז שנת 1996. העלייה בביקושים המקומיים המשיכה אם כי בשיעור מתון יחסית לתקופה המקבילה, למעט ביקושים למוצרי בני קיימא. ההוצאה לצריכה פרטית של משקי בית גדלה ב- 12.2% ברבעון הראשון של 2008 בהשוואה לתקופה המקבילה, כאשר עיקר הגידול נובע מהעלייה בביקושים למוצרי בני קיימא (עלייה חדה ברכישות כלי הרכב לשימוש פרטי). בסך הרכישות בכרטיסי אשראי ע"י צרכנים פרטיים נרשמה עלייה של 4.3% במחצית הראשונה של השנה לעומת עליה בשיעור של 11.9% בתקופה המקבילה אשתקד. מכירות רשתות השיווק עלו במחצית הראשונה של השנה בשיעור של 1.3% לעומת עלייה של 9.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

במחצית הראשונה של השנה הסתכם הגרעון המסחרי ב- 6.5 מיליארד דולר, עליה בשיעור של 94% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2007. העלייה נובעת מקצב גידול בשיעור של 30% ביבוא לעומת קצב גידול בשיעור של 21% בלבד ביצוא, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. השינויים בסחר חוץ הושפעו בעיקר מהגידול במחירי האנרגיה והסחורות, כמו-כן הגידול בביקושים ליבוא הושפע מהתחזקות השקל אל מול הדולר. יבוא הסחורות הסתכם ב- 33.4 מיליארד דולר. עיקר הגידול הוא ביבוא חומרי אנרגיה ובחומרי גלם, כן חלה עליה ביבוא נכסי השקעה ובמוצרי הצריכה, עלייה שהתמתנה ברבעון השני של השנה.

יצוא הסחורות במחצית הראשונה הסתכם ב- 26.9 מיליארד דולר. עיקר הגידול הוא ביצוא התעשייתי. בהמשך למגמה בשנה החולפת הגידול במחצית הראשונה של שנת 2008 התמקד בענף הכימיקלים וזיקוק לנפט, ענף מכונות וציוד וענף מוצרי המתכת, ביצוא החקלאי לעומת זאת נרשמה ירידה. יחד עם זאת, ברבעון השני של השנה מסתמנת התמתנות בגידול ייצוא הסחורות אשר עלה ב-14% לאחר עלייה של 21% ברבעון הראשון.

במחצית הראשונה של השנה התחזק השקל מול הדולר בשיעור של 13%, מול הלירה שטרלינג והאירו התחזק השקל בשיעור של 13.4% ו- 6.6% בהתאמה ואילו מול היין נחלש השקל בשיעור של 7.6%. על רקע התנהגות שער החליפין והפגיעה הקשה ביצואנים החליט בנק ישראל להתערב בשוק מטבע החוץ לראשונה מאז 1997. התערבות זו התבטאה ברבעון הראשון ברכישת 600 מיליון דולר ובהצהרה על מדיניות של הגדלת רזרבות המט"ח בסכום של כ- 10 מיליארד דולר. במהלך השנתיים הקרובות באמצעות רכישת 25 מיליון דולר באופן יומי. בחודש יולי הודיע בנק ישראל כי יגדיל את רכישות המט"ח ל- 100 מיליון דולר ליום על רקע המשך התחזקות השקל.

מדיניות פיסקאלית

במחצית הראשונה של השנה הסתכמה פעילות הממשלה בעודף של 5.9 מיליארד שקל לעומת גירעון שנתי מתוכנן של 7.7 מיליארד ש"ח. הכנסות המדינה במחצית הראשונה הסתכמו ב- 118 מיליארד ש"ח, המהווים 52% מתחזית הכנסות לכל שנת 2008. ההכנסות ממיסים עמדו על סך של 96 מיליארד ש"ח. הוצאות המדינה הסתכמו ב- 112.1 מיליארד ש"ח, 45% מסך תקציב ההוצאות לשנת 2008.

מחירים ומדיניות מוניטארית

מדד המחירים לצרכן עלה במחצית הראשונה בשיעור של 2.3%. בתחילת השנה העלה בנק ישראל את הריבית ב- 0.25 נקודות האחוז ל- 4.25%, זאת במטרה לשמור על קצב עליית המחירים בטווח היעד הממשלתי (1%-3%). אולם, על רקע הציפיות וההערכות לקצב צמיחה מתון כתוצאה מהשלכות אפשריות של המשבר הפיננסי בעולם, שינה בנק ישראל את המגמה והפחית בחודשים מרץ ואפריל את הריבית לרמה של 3.25%. כתוצאה מהפחתת הריבית ועליית מחירי האנרגיה והסחורות, חלה עלייה בקצב האינפלציה מה שגרם לבנק ישראל לבצע שורה של העלאות ריבית ולהעמידה בחודש אוגוסט על רמה של 4%. במקביל, הופחתה ריבית ה-Fed במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 והגיעה לרמה של 2% בחודש אפריל, סך ההפחתה במהלך המחצית הסתכמה ב- 2.25 נקודות האחוז. כתוצאה מכך ריבית ה-Fed נמוכה ב- 2 נקודות האחוז מריבית בנק ישראל בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים.

שוק ההון

המחצית הראשונה של שנת 2008 התאפיינה בירידות שערים חדות בשווקי המניות הבינלאומיים וכן בבורסת ת"א בעקבות התרחבות המשבר הפיננסי בארה"ב ואי הוודאות עקב החששות ממיתון עולמי. קצב הירידה בבורסה בישראל היה מתון יותר בהשוואה לשווקים הבינלאומיים.

לסיכום המחצית הראשונה של השנה בבורסת ת"א, ירדו מדדי "המניות וההמירים", "ת"א 100", "ת"א 25" וה"תל טק" בשיעור של 12.1%, 14.5%, 10.8% ו- 35.2% בהתאמה. הירידות במחירי המניות הקיפו את כל הענפים ובמיוחד את חברות ההשקעה והאחזקה, חברות הנדל"ן, חברות הביטוח והבנקים בשיעור של 16.5%, 29.8%, 31.3% ו- 15.6% בהתאמה מתחילת השנה. מחזור המסחר היומי הממוצע של כל המניות וההמירים עלה בשיעור של 4.3% יחסית למחזור המסחר היומי הממוצע של שנת 2007 ורשם היקף של כ- 2.16 מיליארד ש"ח. שווי השוק של ניירות הערך הרשומים בבורסה הינו 1,534 מיליארד ש"ח נכון לסוף יוני 2008, ירידה בשיעור של כ-1.5% לעומת סוף שנת 2007.

מדד איגרות החוב עלה במחצית הראשונה של שנת 2008 בשיעור של 3.7%. איגרות החוב צמודות המדד ואיגרות החוב הלא צמודות עלו בשיעור של 6.7% ו- 2.4% בהתאמה (מגמה זו התהפכה בחודש יולי). מאידך, איגרות החוב הצמודות מט"ח ירדו בשיעור של 9.9%. מחזורי המסחר של איגרות החוב רשמו עלייה בשיעור של 18%, יחסית למחזור הממוצע של שנת 2007.

רווח ורווחיות (מאוחד)

הרבעון השני בשנת 2008 הסתכם ברווח נקי בסך 37 מיליון ש"ח. (ברבעון זה לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות).

ברבעון המקביל אשתקד הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות בסך של 35 מיליון ש"ח, ובתוספת סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים, הסתכם הרווח הנקי בסך של 36 מיליון ש"ח. הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות, לעומת הרבעון המקביל אשתקד, הגיע לשיעור של 5.7%.

תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ברבעון השני בשנת 2008 ב- 9.7% לעומת 9.4% ברבעון המקביל אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ברבעון השני בשנת 2008 ב- 9.7% לעומת 9.5% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים לרבעון השני הסתכם בסך של 64 מיליון ש"ח, לעומת 60 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 6.7%.

ששת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו ברווח נקי בסך 61 מיליון ש"ח (בחציון זה לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות).

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב- 59 מיליון ש"ח ובתוספת סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים הסתכם הרווח הנקי ב- 65 מיליון ש"ח.

הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות, בשיעור של 3.4%, נבע מהגורמים הבאים:

- עליה בשיעור של כ- 4.5% ברווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים.
- עליה זו מורכבת מירידה בשיעור של כ- 42.6% בהפרשה לחובות מסופקים אשר קוזזה בחלקה מירידה בשיעור של כ- 2.5% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
- ירידה בשיעור ההפרשה למיסים מ- 48.6% ל- 43.3%.
- מנגד, הגורמים הבאים קיזזו באופן חלקי את הגידול הנ"ל:
- עליה בשיעור של כ- 1.7% בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- ירידה בשיעור של כ- 9.7% בהכנסות התפעוליות והאחרות (אשר נבעה בעיקרה מירידה בהכנסה מדיבידנד מחברת בזק).

תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה במחצית הראשונה של 2008 ב- 7.8%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד ו- 7.9% בכל שנת 2007.

תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה במחצית הראשונה של 2008 ב- 7.8% לעומת 8.5% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 8.1% בכל שנת 2007.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 104 מיליון ש"ח לעומת 111 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 6.3%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההון העצמי היתה 13.4% לעומת 14.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ו- 14% בכל שנת 2007.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 307 מיליון ש"ח לעומת 315 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 2.5%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח מפעילות מימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד היו:

- גידול בסך של כ- 10 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב.
- עליה בהיקף הממוצע של נכסים נושאי תשואה בשיעור של כ- 4%. עליה זו הינה לאחר קיזוז חלקי הנובע מהשפעת ירידת שער הדולר על הנכסים נושאי התשואה במט"ח.
- קיטון בסך של כ- 14 מיליון ש"ח בהכנסות מימון מפעילויות תיווך ואחרות באופציות (כולל השפעת שווי הוגן).
- הצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה להוצאות מימון בסך של כ- 8 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 27 מיליון ש"ח לעומת 47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 42.6%. הירידה נבעה בעיקרה מקיטון בהפרשות הספציפיות. שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מכלל האשראי לציבור עמד בששת החודשים הראשונים של השנה על 0.29% (בחישוב שנתי), לעומת 0.52% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 0.46% בכל שנת 2007.

בנוסף, נמשכת מגמת הירידה **במצבת החובות הבעייתיים**. היקף החובות הבעייתיים ליום 30 ביוני 2008 ירד בשיעור של כ- 29% לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד, ובשיעור של כ- 17% לעומת סוף שנת 2007. מזה, היקף האשראי שאינו נושא הכנסה ליום 30 ביוני 2008 ירד בשיעור של כ- 24% לעומת סוף התקופה מקבילה אשתקד, ובשיעור של כ- 19% לעומת סוף שנת 2007.

שיעור יתרת החובות הבעייתיים מתוך ההון העצמי עמד ביום 30 ביוני 2008 על כ- 33% לעומת כ- 49% ביום 30 ביוני 2007 ו- 41% ביום 31 בדצמבר 2007.

להלן נתוני האשראים הבעייתיים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים (במיליוני ש"ח):¹

ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 30 ביוני		
	2007	2007	
194	206	157	אינו נושא הכנסה
43	37	49	אורגן מחדש ²
2	-	*-	מיועדים לארגון מחדש
26	31	24	בפיגור זמני
315	417	242	בהשגחה מיוחדת ³
580	691	472	סה"כ אשראי מאזני ללווים בעייתיים ¹
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין
70	65	66	לווים בעייתיים ^{4,1}
1	-	*-	אג"ח של לווים בעייתיים
651	756	538	
			נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים
-	1	-	של לווים בעייתיים
651	757	538	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים ¹

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח

¹ לא כולל חובות בעייתיים המכוסים עלי ידי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).

² אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות. (לא כולל אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות ללא ויתור על הכנסות: 30 ביוני 2008 – 45 מיליון ש"ח, 30 ביוני 2007 – 68 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2007 – 51 מיליון ש"ח).

³ מזה חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית שנוכחה מהחבות (למעט אשראי לדיור שבגיניו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור) – בסך 123 מיליון ש"ח לעומת 281 מיליון ש"ח ב- 30 ביוני 2007 ולעומת 153 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, ואשראי לדיור שבגיניו קיימת הפרשה לפי עומק פיגור בסך 23 מיליון ש"ח לעומת 24 מיליון ש"ח ב- 30 ביוני 2007 ו- 25 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

⁴ כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 280 מיליון ש"ח לעומת 268 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 4.5%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 130 מיליון ש"ח לעומת 144 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.7%. ירידה זו נובעת מירידה בסעיף רווח מהשקעות במניות נטו, הכולל בתקופה הנוכחית הכנסה מדיבידנד מחברת בזק בסך של כ- 5 מיליון ש"ח לעומת הכנסה של כ- 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות התפעוליות הסתכמו ב- 117 מיליון ש"ח לעומת 115 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 1.7%. עליה זו נבעה בעיקרה מגידול בעמלות מטיפול באשראים ובעריכת חוזים, אשר קוזזה בחלקה על ידי קיטון בעמלות מפעילות לקוחות בניירות ערך.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 306 מיליון ש"ח לעומת 301 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 1.7%.

הוצאות השכר הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 181 מיליון ש"ח לעומת 173 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 4.6%. העליה נובעת בעיקרה מכך שבמחצית הראשונה של שנת 2008 נרשמו הוצאות עקב תשואה שלילית של קופה מרכזית לפיצויים, לעומת הכנסות עקב תשואה חיובית בתקופה המקבילה אשתקד. עליה זו קוזזה בחלקה עקב רישום הוצאה בגין השפעה של אימוץ לוחות תמותה חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו ב- 50 מיליון ש"ח לעומת 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 11.1%. העליה נובעת הן מגידול בהוצאות אחזקה עקב עליה במצבת הסניפים והן מגידול בפחת מחשב.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב- 75 מיליון ש"ח לעומת 83 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 9.6%. עיקר הירידה נבע מקיטון בהוצאות מחשוב עקב יישום הארכת ההסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי החל מהרבעון הרביעי בשנת 2007.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות עמד במחצית הראשונה של השנה על 42.5% לעומת 47.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 47.2% בכל שנת 2007.

שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) עמד במחצית הראשונה של השנה על 70% לעומת 65.6% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 66.9% בכל שנת 2007.

ההפרשה למיסים בששת החודשים הראשונים של השנה הייתה בשיעור של 43.3% לעומת 48.6% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 42.9% בכל שנת 2007. שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2008 הוא 36.8% לעומת 38.53% בשנת 2007. ההפרשה למיסים בתקופה המקבילה אשתקד כוללת את השפעת יישום חוק התיאומים בשל אינפלציה אשר גרמה להכנסות מס בסך של 1.5 מיליון ש"ח (עקב עליית האינפלציה). החל משנת 2008 חוק התיאומים לא מיושם עקב ביטולו (לפרטים ראה בפרק "עדכוני חקיקה"). השפעת אי החלת החוק הינה הקטנת הרווח הנקי במחצית הראשונה של שנת 2008 בסך של כ- 11.8 מיליון ש"ח.

בששת החודשים הראשונים בשנת 2008 לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות. הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם בסך 6 מיליון ש"ח, אשר מורכב כדלקמן: רווח בסך של 3 מיליון ש"ח אשר נבע מהסדר אליו הגיע הבנק לפיו קיבל סכום חד פעמי בגין חלקו בדמי הניהול המתייחסים לקופות גמל אשר נמכרו על ידי קבוצת בנק לאומי, 2 מיליון ש"ח נוספים נבעו ממכירת החזקה בחברה כלולה, ו-1 מיליון ש"ח ממכירת נכס.

התפתחות הנכסים והתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2008 ב- 31,945 מיליון ש"ח לעומת 31,622 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 1%, ולעומת 31,452 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2007, עליה בשיעור של 1.6%.

האשראי לציבור הסתכם ביום 30 ביוני 2008 ב- 18,638 מיליון ש"ח לעומת 17,503 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, עליה בשיעור של 6.5% ולעומת 18,120 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2007, עליה בשיעור של 2.9%.

פקדונות הציבור הסתכמו ביום 30 ביוני 2008 ב- 26,512 מיליון ש"ח לעומת 26,713 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, ירידה בשיעור של 0.8% ולעומת 27,123 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2007, ירידה בשיעור של 2.3%.

ניירות ערך הסתכמו ביום 30 ביוני 2008 ב- 6,102 מיליון ש"ח, לעומת 8,051 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007, ולעומת 7,113 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2007.

הון העצמי של הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2008 ב- 1,630 מיליון ש"ח לעומת 1,586 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007 ו- 1,550 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2007. הגידול, הן מסוף התקופה המקבילה אשתקד והן מסוף שנת 2007, נובע בעיקרו מרווחיות הבנק. חלק מרווחיות זו קוזז כתוצאה מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו.

יחס הון לרכיבי סיכון היה ביום 30 ביוני 2008 11.9% לעומת 12% בסוף שנת 2007 ו- 11.3% ביום 30 ביוני 2007. יחס ההון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון היה ביום 30 ביוני 2008 8.1% לעומת 8.2% בסוף שנת 2007 ו- 8.1% ביום 30 ביוני 2007. מגבלת בנק ישראל קובעת יחס הון מינימלי של 9%. בנק ישראל קבע לבנק יחס מינימלי של הון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון של 7%.

תוכנית העבודה לשנת 2008, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, מניחה ככלל שמירה על יחס הון מזערי כולל של 11.5%.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

במסגרת עמידה בכללי הוראות ניהול בנקאי תקין 311 – יחס הון מזערי, מגייס הבנק הון משני בדרך של הנפקת כתבי התחייבות נדחים.

בחודש יוני 2008 גייס הבנק, באמצעות חברת בת בשליטתו המלאה, אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), כתבי התחייבות נדחים בסך של כ- 94 מיליון ש"ח.

תביעות תלויות

להלן מידע בדבר שתי תביעות נגד חברה מאוחדת של הבנק (שאחת מהן נמחקה) ודרישת תשלום אחת נגד הבנק, אשר הינן בסכומים מהותיים העולים על 1% מהון הבנק:

א. התחייבויות תלויות בקשר עם החברה המאוחדת בנק כרמל – אגוד למשכנתאות בע"מ (להלן "החברה"):

1. ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל אביב כתב תביעה נגד החברה ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. התביעה עוסקת בנושא עמלות בגין ביטוח חיים ורכוש. פרטים נוספים ראה בבאור 6 (ב)(8)(ב)(1) לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.
2. ביום 6 ביולי 2003 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה להכרה בתובענה כתובענה ייצוגית על ידי שלושה תובעים כנגד החברה וכנגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות ומנהל המכס ומס בולים, משרד האוצר, בסכום כולל של 300 מיליון ש"ח, בנושא גביית סכומי ביול בגין הלוואות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נמחקה והתובענה נדחתה.

- ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום בסך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות בתחום שוק ההון של מיופה כח בחשבון. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, הגם שלא נתבקש בו סעד כספי כנגד הבנק. היות שתגובת הבנק לדו"ח בהכנה, וטרם הגיע מועד הגשתה לבימ"ש, הרי שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה.

פעילות חברות מוחזקות עיקריות

החברות המוחזקות העיקריות של הבנק הינן:

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ - החברה משמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 5 מיליון ש"ח, לעומת 2.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח כלל את רווחי חברת הבת שלה **אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ** שהסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 0.3 מיליון ש"ח לעומת 0.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ - החברה עוסקת במתן שרותי נאמנות לקרנות נאמנות, למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות ובמתן שרותי נאמנות שונים. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 0.8 מיליון ש"ח לעומת 1.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ - החברה עוסקת בייעוץ ובניהול תיקי השקעות. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 1.1 מיליון ש"ח לעומת 1.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד ליסינג בע"מ - יתרת המימון שהעמידה החברה הסתכמה ביום 30 ביוני 2008 ב- 346 מיליון ש"ח לעומת 332 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 4.7 מיליון ש"ח לעומת 3.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד הנפקות בע"מ - החברה הוקמה על מנת לעסוק בהנפקה של כתבי התחייבות נדחים ותעודות התחייבות ובהשקעה של סכומי ההנפקה בבנק. ביום 7 בינואר 2007 פרסמה החברה תשקיף מדף להנפקת סדרות של תעודות פיקדון וכתבי התחייבות נדחים.

בחודש מאי 2008 התקבלה החלטה בדירקטוריון החברה, לפעול לתיקון תשקיף המדף באופן שיאפשר להנפיק מכוח מכשירים פיננסיים נוספים בנוסף לאלה אשר נכללו בו. בעניין הנפקת כתבי התחייבות נדחים בשנת 2008 - ראה בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

הון אנושי

במרס 2008 נחתמו הסכמים בנושא מענקים לשנים 2007 ו- 2008 עם ועד הפקידים ועם ועד המנהלים ומורשי החתימה, המושתתים על רווחיות הבנק. ההפרשות בדוחות הכספיים לשנת 2007 תאמו את ההסכמים הנ"ל. מאז חודש יולי 2008 מתנהל משא ומתן עם ועד הפקידים בנוגע לחידוש הסכם שכר לשנת 2008.

תיאור מצב המיסוי

במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן - ה"חברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ.

ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד (כ- 7 מיליון ש"ח).

ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. להערכת ההנהלה, בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים של החברה, סיכויי ההשגה הם סבירים.

יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם ההשגה תדחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר. נתוני תוצאות המגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מגזרי פעילות עיקריים". תיאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן מדידתם ניתן בדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר 2007. פרטים נוספים בדבר מגזרי פעילות ראה בביאור 10 לדוחות הכספיים.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר לקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח. המגזר כולל את מגזר מימון לדיור.

מגזר לקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד לקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי – כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י), המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות, במיליוני ש"ח:

רווח נקי (הפסד)		מפעולות רגילות		מגזר
לשישה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
2007*	2008	* 2007	2008	
6	4	4	4	לקוחות פרטיים
45	41	44	41	עסקי
(6)	3	(6)	3	יהלומים
20	14	18	14	ניהול פיננסי
**_	(1)	(1)	(1)	אחרים והתאמות
65	61	59	61	סך הכל

* סווג מחדש

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
37	4	10	-	51
-	-	-	-	-
20	2	5	1	28
-	-	-	-	-
57	6	15	1	79
2	1	-	-	3
1	(1)	2	-	2

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
38	3	9	-	50
-	-	-	-	-
21	3	5	1	30
-	-	-	-	-
59	6	14	1	80
4	-	1	-	5
3	(1)	1	1	4

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

(1) פעילות בניירות ערך.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים (המשך)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
75	7	19	-	101
-	-	-	-	-
41	5	9	3	58
-	-	-	-	-
116	12	28	3	159
4	1	-	-	5
2	(1)	2	1	4

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
76	7	17	-	100
-	-	-	-	-
41	5	9	3	58
-	-	-	-	-
117	12	26	3	158
7	-	-	-	7
2	(1)	2	1	4
-	-	-	2	2
2	(1)	2	3	6

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות

רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

(1) פעילות בניירות ערך.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

מגזר לקוחות פרטיים

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי מפעולות רגילות במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 4 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 159 מיליון ש"ח לעומת 158 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב- 5 מיליון ש"ח לעומת 7 מיליון ש"ח במחצית המקבילה אשתקד.

בתקופה המקבילה אשתקד נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס בסך של 2 מיליון ש"ח, בגין חלקו של הבנק במכירת פעילות קופות הגמל של לאומי.

מימון לדיור - שינויים בהיקף הפעילות

יתרת האשראי למשכנתאות בסוף יוני 2008 גדלה בשיעור של 13% לעומת דצמבר 2007. הגידול בסך ההלוואות שהועמדו במהלך מחצית הראשונה של שנת 2008 הינו בשיעור של 57% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 28 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של 2008 לעומת 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7.7%.

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2007	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
910	426	660	כספי הבנק
25	13	9	כספי האוצר
*-	*-	*-	הלוואות עומדות
935	439	669	סה"כ הלוואות חדשות
81	44	89	הלוואות שמוחזרו
1,016	483	758	סה"כ הלוואות שבוצעו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

שירותים ומוצרים חדשים במגזר

הבנק מזהה את חסמי המעבר המקשים על לקוחות קמעונאים לעבור מבנק לבנק. בהתאם לכך הבנק ממתג ומבדל את פעילותו באמצעות אסטרטגיית "הבנק השני הראשון שלך". תפיסה זו מיושמת באופן עקבי תוך הפניית משאבי שיווק ופרסום לגיוס לקוחות.

בהתאם לאמור לעיל, יצא הבנק במבצעי גיוס לקוחות:

- בחודש יולי השנה יצא הבנק במבצע רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים- מבצע "חשבון הפוך", המעניק חבילה יחודית וכוללת של הטבות בנקאיות בניהול חשבון עו"ש. להערכת הבנק החבילה נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית ופטור מעמלת פקיד. ההטבות מותנות בהעברת משכורת בסכום מינימלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו יחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הקמעונאי והפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית. המבצע לווה בקמפיין תקשורת נרחב.
 - במהלך חודש אפריל הבנק יצא במבצע משכנתא צמודת מדד בריבית אטרקטיבית בשיעור של 2.9% – במטרה להתמודד עם התחרות העזה השוררת בתחום המשכנתאות. מבצע זה היווה המשך למשכנתאות שהוצעו בריבית בשיעור של 3.3% ברבעון הראשון של השנה.
 - מבצע שכיר בכיר - לגיוס לקוחות שכירים בעלי משכורת חודשית של 10,000 ש"ח ומעלה.
 - הבנק משווק באופן שוטף פיקדונות ומוצרים מגוונים במחירים אטרקטיביים.
- כמו כן מתבצעת העמקת פעילות עם לקוחות קיימים תוך בחינת פרמיית הסיכון והגדלת הכנסות.

"אגוד Premium" – בהמשך לאסטרטגיה העסקית של הבנק להרחבת הפעילות בתחום הלקוחות הפרטיים בכלל ולקוחות בנקאות פרטית בפרט, נחנך בחודש מאי 2008 מרכז נוסף של בנקאות פרטית "אגוד Premium" בחיפה. המרכז יעניק שירותי פרמיום ללקוחות חיפה והצפון. פתיחת מרכז זה הינה בהמשך לפעילות הבנק בתחום הבנקאות הפרטית והשלמה לפתיחת מרכז "אגוד Premium" שנחנך ביולי 2006 ברמת גן. במחצית הראשונה של השנה גדלה מצבת הלקוחות במרכז הקיים וכן גדל היקף הפיקדונות וניירות הערך.

סניפים חדשים – בהמשך לאסטרטגייה העסקית של הבנק להרחבת פעילות לקוחות קמעונאות, פתח הבנק מאז תחילת שנת 2008 שני סניפים חדשים – האחד בקריית מוצקין והשני במודיעין.

פנסיה – במהלך חודש ינואר 2008 נערכו שינויי חקיקה בנושא ההפקדות החדשות למסלול הקיצבתי. ראה פירוט בפרק "עדכוני חקיקה" בדוח הדירקטוריון לשנת 2007: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3) התשס"ח – 2008. הבנק בחן ולמד את עדכוני החקיקה, ואת ההשלכות והשינויים הנדרשים, בהתאם הועברו הדרכות ועודכנו הנהלים בנושא, במקביל מבוצעת התאמת מערכות המחשב התומכות בפעילות זו. לאחרונה פורסמו תקנות הניוד בין האפיקים הפנסיוניים שהחלתם תחל ב - 1 באוקטובר 2008, הבנק לומד את התקנות על מנת להטמיעם בהליך הייעוץ ובמערכות המחשב. לאור היקף ומהותיות השינויים שנעשו בתחום החקיקה ותקנות הפנסיה והחסכון ארוך הטווח ולאור הצהרות האוצר בדבר שינויים עתידיים נוצרה אי בהירות המקשה על הפעילות בתחום.

ערוצים ישירים – אגוד ישיר מנוהל כשתי זרועות: כערוץ שיווקי המשמש גיבוי לפריסת הסניפים של הבנק וכערוץ תפעולי בנקאי. במחצית השנייה של שנת 2007 הושלמה הטמעתה של מערכת ה-CRM (מערכת לניהול קשרי לקוחות) באגוד ישיר כתוצאה מכך חל גידול משמעותי בהיקף הפעילות של הערוץ השיווקי באגוד ישיר הן בפעילות נכנסת והן בפעילות יזומה. בסוף הרבעון הראשון 2008 יושמה מערכת זו "באגוד Premium" הצפי הוא כי המערכת

תייעל ותשפר את עבודת מרכז הבנקאות הפרטית באופן משמעותי. למערכת זו תפקיד מרכזי במימוש אסטרטגיית הבנק "הבנק השני הראשון שלך". המערכת צפויה להיות מוטמעת בהדרגה בסניפים במחצית השניה של שנת 2008.

החל מה-1 ביולי 2008 נכנסה לתוקפה הרפורמה בעמלות הבנקים על פי כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008 ובהתאם לקובץ תקנות 6637 מיום 8 בינואר 2008. עיקרי הרפורמה הינן צמצום מספר העמלות ללקוחות יחידים ועסקים קטנים בעלי מחזור פעילות של עד 1 מיליון ש"ח. הבנק יישם את הרפורמה במספר מישורים לצורך עמידה בהוראות הרגולציה – המערכות המיכוניות הותאמו לזיהוי סוג הלקוח וגביית העמלה המתאימה לו, נשלחה הודעה ללקוחות להסברת הרפורמה תוך הצגת 3 העמלות העיקריות שהבנק יגבה. עובדי הסניפים תודרכו בקפידה בהוראות הדין והרגולציה החדשות.

להערכת הבנק, בהתבסס על אומדן שנערך, השפעת חקיקה זו צפויה להקטין את הכנסות הבנק מעמלות, שלגביהם חלו שינויים במחצית השנייה של שנת 2008 בסך משוער של כ- 8 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). לפירוט נוסף ראה בפרק "עדכוני חקיקה" - הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הגבלת סכומי העמלות), התשס"ח-2008 וכן בפרק "עדכוני חקיקה" בדוח השנתי של שנת 2007.

הצהרות מסוימות המופיעות בפסקאות אלו מכילות מידע צופה פני עתיד. למשמעות מושג זה, ראה פרק "מידע צופה פני עתיד".

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
42	19	5	66
-	-	5	5
15	9	7	31
-	-	-	-
57	28	17	102
4	1	-	5
8	10	3	21

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007 *

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
39	18	12	69
1	-	3	4
15	7	6	28
-	-	-	-
55	25	21	101
4	2	-	6
7	9	8	24

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

* סווג מחדש.

(1) פעילות בניירות ערך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי (המשך)

לששה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2008

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
84	38	15	137
-	-	8	8
30	15	14	59
-	-	-	-
114	53	37	204
6	3	-	9
15	17	9	41

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לששה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2007 *

עסקיים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
78	33	22	133
2	-	8	10
42	14	15	71
-	-	-	-
122	47	45	214
5	3	-	8
16	14	14	44
-	-	1	1
16	14	15	45

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי מפעולות רגילות

רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

רווח נקי

* סווג מחדש.

(1) פעילות בניירות ערך.

מגזר עסקי

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-41 מיליון ש"ח לעומת 44 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-6.8%.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב-204 מיליון ש"ח לעומת 214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-4.7%. הירידה נבעה בעיקר מקיטון ברווח מהשקעות במניות עקב ירידה בהכנסות מדיבידנד מניות בזק. ירידה זו קוזזה בחלקה על ידי גידול של כ-1.4% בהכנסות המימון. הבנק בוחן באופן שוטף את פרמיית הסיכון של הלקוחות ומתאים אותה בהתאם לצורך. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-9 מיליון ש"ח, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 12.5%.

בניה ונדל"ן - שינויים בהיקף פעילות

הרווח הנקי של פעילות בניה ונדל"ן הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-17 מיליון ש"ח, לעומת 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 21.4%. ההכנסות הסתכמו ב-53 מיליון ש"ח לעומת 47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12.8%. גידול זה נובע בעיקר מעליה של כ-5 מיליון ש"ח בהכנסות המימון, המהווה גידול של כ-15.2%. ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה ב-3 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

בתוצאות המחצית הראשונה של שנת 2008 באה לידי ביטוי אסטרטגיית הבנק בתחום ליווי בניה למגורים ומימון קבוצות רכישה בעיקר באזורי ביקוש תוך שמירה על פיזור נאות.

מספר הפרויקטים בביצוע לסוף המחצית הראשונה של שנת 2008, הממומנים על ידי הבנק, עומד על 134, גידול של כ-12% מתחילת השנה. בהיקף האשראי הכספי המנוצל בפרויקטים אלו חל גידול של כ-9.4%. בהיקף הערבויות לפי חוק מכר דירות חל גידול של כ-33% מתחילת השנה, ומספר היחידות המלוות עלה בשיעור של 6% מתחילת השנה.

פעילות זו הינה סינרגטית לאסטרטגיה שהבנק נוקט להגדלת משקל הפעילות במגזר הלקוחות הפרטיים והמשכנתאות מסך הפעילות של הבנק.

ראה בפרק "עדכוני חקיקה": חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעה של רוכשי דירות) (תיקון מס' 5+4), התשס"ח – 2008.

מגזר יהלומים

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 3 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 30 מיליון ש"ח לעומת 33 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תוצאות הענף מושפעות בין השאר מהתחזקות השקל. שער הדולר הממוצע במחצית הראשונה של שנת 2008 ירד ב- 15% לעומת השער הממוצע בתקופה המקבילה אשתקד. במונחי דולר חלה עליה בשעור של 5.3% בהכנסות נקובות במטבע זה. הבנק בוחן באופן שוטף את פרמיית הסיכון של הלקוחות ומתאים אותה בהתאם לצורך. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 13 מיליון ש"ח לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ- 59%.

ענף היהלומים עובר בתקופה האחרונה שינויים. שינויים אלו גורמים לירידות בתפוקות המכרות. במקביל, חלק מהמדינות אשר בתחומן מכרות יהלומים, החלו לנקוט במדיניות של מתן הטבות לזכייני הגלם שיבצעו את הליטוש בתחומן. מדיניות זו גורמת להסטת הייצור מהמדינות בהן הוא בוצע עד היום, למדינות בהן מצויים המכרות, בעיקר מדינות אפריקה. תופעות אלה גורמות להקטנת היצע והכמות המסופקת של יהלומי הגלם בעולם. פועל יוצא מהמצב הינו המשך העליה במחירי הגלם במחצית הראשונה של שנת 2008 בהמשך לעליה בשיעור של כ- 20% במהלך שנת 2007. למחסור יש השלכות על יכולתם של יהלומנים להשיג חומר גלם לייצור. המצב בתחום היהלומים המלוטשים הינו סטטי בעיקרו ואין שינוי משמעותי ברמת המחירים. יוצאי דופן בעניין זה הינן האבנים הגדולות והאבנים האיכותיות בהן חל גידול הן במחירים והן בהיקף המכירות. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 עלה יצוא הענף בשיעור של כ- 12% לעומת המחצית המקבילה, העליה נובעת בעיקרה מעליית מחיר חומר הגלם.

משקל היצוא היחסי מישראל לארצות הברית קטן לעומת שנת 2007 (במקביל לירידה בסכומים) תוך הגדלת החלק היחסי של הונג קונג, בלגיה ושוויץ. זאת על רקע הירידה ברמת הצריכה ובפרמטרים כלכליים נוספים בארצות הברית מול הערכות להמשך הצמיחה של משקים במזרח אסיה.

הבנק נערך על מנת להתמודד עם השינויים ועם השלכות המשבר העולמי ומתאים את מדיניות האשראי שלו לענף על פי הנגזר מכך - ראה פרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

מגזר ניהול פיננסי

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי מפעולות רגילות במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 14 מיליון ש"ח, לעומת 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 44 מיליון ש"ח לעומת 54 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 18.5%.

הירידה נבעה בעיקרה הן מגידול בהוצאות המימון כתוצאה מהצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שווים ההוגן, כנדרש על פי כללי החשבונאות, והן מהפסדים שנרשמו כתוצאה מהשפעת ירידת שער הדולר וירידת הריבית הדולרית על נכסי הבנק והתחייבויותיו. הפסדים אלו קוזזו בחלקם על ידי רווחים שנרשמו כתוצאה מהשפעת עליית המדד על הפער שבין הנכסים הצמודים להתחייבויות הצמודות של הבנק.

מנגד, חל גידול בהכנסות הבנק מאג"חים המוחזקים עבור עצמו (הן אג"ח ממשלתיות והן אג"ח קונצרניות), אשר קיזז חלקית את הירידות הנ"ל.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. לסיכונים אלו נלווים סיכונים תפעוליים ומשפטיים. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדי העסקיים בפעילויותיו הפיננסיות תוך הגדרת היקף הסיכונים, במסגרת המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

אחריות ארגונית

בבנק קיימת הפרדה בין מנהלי הסיכונים ויוצרי החשיפות לבין האחראים על הבקרה עליהם.

ניהול החשיפות לסיכונים השוק והנזילות וכן לסיכונים אשראי הנובעים מהשקעות הבנק באג"ח קונצרני, מתבצע באגף ניהול פיננסי באחריות מר אפרים אברהם.

יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות ויחידת הנוסטרו באגף.

כמנהלת סיכונים האשראי העסקי בבנק, לרבות סיכונים האשראי ללקוחות הפעילים במגזר הפיננסי ובמגזר היהלומים, משמשת ראש אגף העסקים גב' עדנה פרס לכיש.

סיכון חשיפות האשראי למגזר הקמעונאי, לרבות משכנתאות, מנוהל באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, הגב' עידית לוסקי.

כמנהלת הסיכונים המשפטיים משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק עו"ד רחלי פרידמן.

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכונים שוק ונזילות, מדידת הסיכונים ויצירת תמונת הסיכון הכוללת. תפקידו כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי הסיכון. ראש מערך ניהול הסיכונים הינו מר עמי שושני.

בקרת סיכונים – אגף בקרות, בראשותו של ד"ר עקיבא שטרנברג, מרכז את פעילויות בקרת סיכונים שוק, נזילות ואשראי וכן בקרות על פעילויות המסחר של הבנק ואחריות על פעילות קצין הציות. ראש אגף בקרות משמש גם כמנהל הסיכונים התפעוליים.

סיכונים שוק

הינם סיכונים להכנסות הבנק ולהונו העצמי כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנודתיות של השינויים בתחומים השונים.

דירקטוריון הבנק קבע את הגבולות והמסגרות לחשיפה לסיכונים שוק במגזרי הפעילות השונים. גבולות ומסגרות אלו מרוכזים במסמך חשיפות הנדון בדירקטוריון הבנק אחת לרבעון. מדיניות ניהול החשיפות נועדה להשיג את יעדי הבנק בפעולותיו השונות תוך עמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. במסגרת זו נבחנות החשיפות השונות של הבנק בכל המגזרים תוך השוואת החשיפה בפועל למול המסגרות המאושרות. המלצות הפורום מובאות לדיון ואישור בהנהלת הבנק.

הבנק מודד את סיכוני השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של 99%. סיכון תיק האופציות מחושב בעזרת תרחישי שינוי בשערי חליפין ובתנודתיות על פי נתוני השנה האחרונה. כהשלמה למדידת ה-VAR מתבצעות מדידות Back test - i Stress.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתחייבויות. ניהול סיכוני הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשווקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד. ההנהלה מנהלת באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפות הבסיס במסגרת מגבלות הדירקטוריון.

א. חשיפות מט"ח: פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מירביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום עודכנה ברבעון השני של השנה ונקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל הייתה ביום 30 ביוני 2008 ערך בסיכון של 3.5 מיליון ש"ח. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) ברבעון השני של שנת 2008 היה 5 מיליון ש"ח. פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש. בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח (ללא דולר) – שקל ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום.

כמו כן נקבעה מגבלה של עודף/חוסר הנכסים על ההתחייבויות להיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר.

ב. חשיפת בסיס מדד: דירקטוריון הבנק עדכן ברבעון השני את מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון להיקף של 15 מיליון ש"ח. כמו כן עודכנה המגבלה של עודף הנכסים על ההתחייבויות להיקף של 1000/+750- מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ליום 30 ביוני 2008 הייתה ערך בסיכון של 3.3 מיליון ש"ח. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) ברבעון השני של שנת 2008 היה 5.4 מיליון ש"ח.

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד נכון ליום 30 ביוני 2008, במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):

מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	יורו	דולר	מדד	
(0.6)	-	0.6	(0.9)	(0.8)	(2.3)	12.7	עליה של 5%
(1.1)	0.1	1.2	(1.8)	(5.3)	(3.6)	25.4	עליה של 10%
0.6	-	(0.6)	0.9	0.8	2.2	(12.7)	ירידה של 5%
1.1	(0.1)	(1.2)	1.8	3.8	2.2	(25.4)	ירידה של 10%

המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל:

חלק מהשקעות הבנק נמצאות בתעודות סל על מניות, מניות או ETF (קרנות עוקבות מדד). הבנק חשוף לסיכון במידה שאירעו תנודות בשערי המניות. הוגדרו מגבלות סיכון נפרדות הן עבור מדד המעו"ף ותעודות סל ישראליים על מדדים והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

1. מגבלת הדירקטוריון על מדד המעו"ף ותעודות סל ישראליות היא ערך בסיכון של 15 מיליון ש"ח. נכון ל-30 ביוני 2008 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 2.1 מיליון ש"ח.

2. מגבלת הדירקטוריון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל – המגבלה הכוללת הינה ערך בסיכון של 25 מיליון ש"ח. נכון ל-30 ביוני 2008 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 2.0 מיליון ש"ח.

קיימות מגבלות דירקטוריון נוספות אשר הינן מגבלות ערך בסיכון ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF בחלוקה למגזרים.

סיכון ריבית – נובע מהשפעתם האפשרית של שינויים בעקומי ריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. סיכוני הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק. הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק הסחיר. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת למיקסום רווחי הבנק תוך שמירה על רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים. חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות העיקריים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט. מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

א. DV1% (Delta Value 1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.

ב. VAR (Value at Risk) - המודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

חשיפת הריבית במגזר צמוד המדד מביאה בחשבון בין השאר הנחות עבודה לשיעורי הפרעונות המוקדמים במשכנתאות והנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון. הנחות אלו מתבססות על סמך ניסיון העבר. חשיפת הריבית במגזר השקלי מביאה בחשבון בין השאר הנחות עבודה לקיום יתרה יציבה של חלק

מחשבונות העו"ש והנחות עבודה לחשיפת הריבית באג"ח מסוג גילון. החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פרעון ומחושב כבעל מח"מ של יומיים.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכונים הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. מגבלת חשיפת הריבית הכוללת הינה ערך בסיכון של 60 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 30 ביוני 2008 היתה בערך בסיכון של 23 מיליון ש"ח. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) לרבעון השני של שנת 2008 היה 24.8 מיליון ש"ח. חישוב חשיפת הריבית, בדיקתה למול המגבלות, והפצת הממצאים מבוצעים בתדירות יומית.

להלן החשיפה בפועל נכון ליום 30 ביוני 2008, במיליוני ש"ח:

<u>מגזר</u>	<u>סוג מגבלה</u>	<u>חשיפה בפועל</u>
סה"כ	VAR ריבית מקוזז*	23
צמוד מדד	VAR	13
	DV1%	40
לא צמוד	VAR	15
	DV1%	39
מט"ח	VAR לכל המטבעות	2.7
	VAR לכל"א מהמטבעות העיקריים:	קב' דולר 1.4 , קב' יורו 0.9
	קב' דולר, קב' יורו, יין, פר"ש, ליש"ט	יין 0.2 , ליש"ט 0.1, פר"ש 0.1

* בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכונים הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.

ניהול תיק אופציות - הבנק מנהל תיק אופציות ש"ח/מט"ח ומט"ח/מט"ח. במסגרת זו נחשף הבנק גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות השונים. בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. מגבלת הדירקטוריון בניהול תיק האופציות הינה ערך בסיכון של 3.75 מיליון דולר. החשיפה לסיכון זה בפועל הייתה ביום 30 ביוני 2008 בערך בסיכון של 1.4 מיליון דולר. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) ברבעון הראשון של שנת 2008 היה 1.7 מיליון דולר. לאחר תאריך המאזן, ביום 31 ביולי 2008, אושרה בדירקטוריון הגדלת המגבלה הכוללת לניהול תיקי האופציות לערך בסיכון של 10 מיליון דולר. מסגרת הפעילות באופציות אקזוטיות תהא 2 מיליון דולר במונחי VAR. הגדלה זו הינה על רקע הגידול בהיקפי הפעילות של לקוחות הבנק בתחום זה.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

א. השקעה במניות חברת בזק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שונה סיווג האשראי אשר הבטוחה לו הינה מניית חברת בזק מסעיף אשראי לציבור לסעיף ניירות ערך במסגרת התיק הזמין למכירה. כמו כן, דיבידנדים המתקבלים מחברה זו נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "רווח מהשקעות במניות, נטו". השקעה זו רשומה במאזן ליום 30 ביוני 2008 בסך של 112 מיליון ש"ח.

ב. השקעות דרך חברת הבת- אגוד השקעות ויזום (א.ש.י.), המשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. החברה מתמקדת בשיפור התשואה על ההון העצמי של הבנק, על ידי השקעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך ימים ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה של מספר שנים (על ידי הנפקתן או מכירתן לצד שלישי).

ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק בהשקעות ריאליות (עם חריגים מסויימים).

נכון להיום קיימת החלטה שהשקעת הבנק בתאגידיים ריאליים לא תעלה על 195 מיליון ש"ח. דירקטוריון הבנק הגביל את סמכות החברה לגבי השקעה בודדת לסכום של 12 מיליון ש"ח. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק.

היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות כלולות ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה בסך 17 מיליון ש"ח. היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י. (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה בסך 108 מיליון ש"ח.

סיכון נזילות

הינו סיכון להכנסות הבנק ולהונו העצמי כתוצאה מאי יכולתו לספק צרכי נזילות, כתוצאה מאי זמינותם של מקורות בשקלים ובמט"ח וכן מקשיים ביכולת לממש נכסים בזמן קצר מבלי שיגרם הפסד מהותי. הבנק נוקט צעדים להתאמה שוטפת של רמת הנזילות לסביבה הפיננסית ולנסיבות העסקיות של פעילותו.

החל מתחילת שנת 2005 הבנק פועל על פי מודל פנימי לניהול סיכון הנזילות. המודל אושר על ידי הדירקטוריון. על פי נוהל עבודה של פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים מתבצע דיון שבועי על יחס הנזילות הפנימי, דיון חודשי על מבנה המקורות בשקלים ובמט"ח ודיון שנתי על מדיניות הנזילות. ניתוח מצב הנזילות ניתן במסגרת מסמך חשיפות המוצג בפני הדירקטוריון אחת לרבעון.

מטרת מודל הנזילות הפנימי לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפרעון התחייבויות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים.

כמותית, מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח שלרשות הבנק, את יכולת הקריאה של אשראי On Call, ומניח תחזית משיכות על סמך הסטוריית משיכות אחרונה תוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפקדונות.

נקבעה מגבלת דירקטוריון ליחס הנזילות על פי המודל הפנימי בגובה של 2 חודשי נזילות לפחות. הבנק עמד במגבלה במהלך התקופה הנסקרת.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד בתדירות יומית על ידי מערך ניהול הסיכונים, ונבחן באופן שוטף על ידי פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. בנוסף, מבוצעות בדיקות עמידה במגבלות תרחישי קיצון.

סיכוני אשראי

מבטאים את הסיכון שלווים או חייבים לא יעמדו בהחזרים ובתשלומים לבנק בהתאמה להסכמי האשראי. מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור הסיכונים וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים למספר גדול של לווים בינוניים וקטנים ובמגזרי הצמדה שונים. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי, ניהולו והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו.

מדיניות האשראי, כולל קביעת שיעורי ההסתמכות על הבטחונות, נדונה ומאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון הבנק. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים סקירה חודשית על התפתחות האשראי ועמידה ביעדים שנקבעו. נהלי האשראי והביטחונות של הבנק כמו גם מערכות המיכון הרלבנטיות, נמצאים בתהליכי עדכון ושיפור מתמידים על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות. במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ומערכות מידע.

• ענפי משק:

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים. בדירקטוריון הבנק נערכים דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו יהלומים, בניה ונדל"ן למגורים ופיננסים, מטופל ע"י יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכוני האשראי המיוחדים להם.

• גודל לווים:

הבנק פועל על פי ההנחיות המפורטות בנוהל בנקאי תקין 313, אשר קובע כי סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים לא יעלה על 30% מהון הבנק והחשיפה לשש קבוצות הלווים הגדולות לא תעלה על 135% מהון הבנק. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

• פיזור גיאוגרפי:

לבנק אין סניפים מחוץ לישראל המעניקים אשראי. בתחום הבנייה ניתן מרבית האשראי לבנייה למגורים באזורי ביקוש.

• ניהול האשראי:

- היבטים במתן אשראי:

השיקול במתן אשראי מתבסס בעיקרו על טיב הלקוח, כושר ההחזר, חוסנו הפיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בענף, ותק בבנק ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח. במקרים בהם מתבסס הבנק על איתנותו הפיננסית של הלקוח קיימות לעיתים התניות שונות, שעיקרן שמירה על יחסים פיננסיים שונים.

- סמכויות למתן אשראי:

מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג של ועדת אשראי של הדירקטוריון. החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער את הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד. במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על סכום האשראי ללא בטוחות אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות.

- בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו. לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים.

- הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים, העוסקים בתחום האשראי, ובכלל זה הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד. כמו כן, מתבצעת הכשרה ומפגשי רענון בנושאי הרגולציה הקשורים לתחום האשראי, כדוגמת סקירת הוראות תקני דיווח בינלאומיים (IFRS) וסקירת הוראות באזל 2.

• בטחונות:

במסגרת מדיניות הבטחונות נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלזים ולכושר ההחזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים.

הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות השונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלזים. הבנק נוהג לאמת את שווי הבטחונות ע"י קבלת הערכות שמאי/הערכות שווי עדכניות.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת ניהול הבטחונות מבחינת שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

באשראי לבנייה הניתן בשיטת "ליווי פרויקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על זכויות במקרקעין נשוא הפרויקט, בנוסף להיקף ההון העצמי המושקע בפרוייקט.

• טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות:

ענף אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול בלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול בראש ובראשונה היא שיקום הלקוח ושיפור כושר ההחזר שלו לשרת את חובו. בהעדר יכולת כזו פועל הענף לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק. לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, מופעלת בבנק מערכת "אורות אדומים" - מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים.

הערכות הבנק ליישום הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל - מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר מטעם בנק ישראל במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל בנושא הטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי ובחובות פגומים, ובגילוי שניתן בנושאים אלה בדיווח לציבור של הבנקים. ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. (דחיה של שנה לעומת הטיטה האחרונה שפורסמה).

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010 כתוצאה מדרישות ההוראה, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות התיעוד, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי. ראה גם מידע בביאור 1(ב)(4).

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אין הן יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על ההפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

אולם כבר כעת ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, וזאת כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני.

יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן, בוחן הבנק את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות או לחילופין יצירת קבצי מידע ממערכות אלה, שיועברו למערכות בנק לאומי, לצורך חישוב ההפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים ללווי הנושא, יישומו והטמעתו.
- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה ברואה חשבון נוסף.
- נערך מסמך ראשוני המעדכן את המתודולוגיה לחישוב הפרשה בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי תעודכן עד לסוף רבעון שלישי לשנת 2008.
- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף רבעון שני לשנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף רבעון שלישי לשנת 2009.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע עד לסוף רבעון שלישי לשנת 2009.
- עריכת נוהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף רבעון שלישי לשנת 2009.
- הדירקטוריון יבצע מעקב על עמידה ביעדים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

לצורך הקמת המודל הסטטיסטי לחישוב הפרשה הספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, נמצא הבנק בשלב מתקדם של בחינת חלופות לאימוץ מודל ומערכת ממוכנת התומכת במודל שייבחר. למרות ההסתמכות על מערכות ממוכנות של בנק לאומי, בוחן הבנק אפשרות להתקשרות עם ספק חיצוני, בפרט לצורך יישום ההוראה לגבי אשראי המועמד במערכות העצמאיות של הבנק.

בכוונת הבנק לנצל את הדחייה בכניסה לתוקף של ההוראה לבחינה מקיפה יותר של המערכות המפותחות לצורך יישומה, להתארגנות מבחינת נהלי עבודה והדרכות וביצוע בקרה נאותה על עמידה ביעדים שנקבעו, תוך מתן זמן נאות לתיקון ליקויים במידה ויהיו.

• חשיפה לאג"ח קונצרני:

הדירקטוריון אישר לבנק מסגרת השקעה באג"ח קונצרני. מגבלות ההשקעה כללו את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דרוג. כמו כן נקבע מדרג סמכויות לגבי ההשקעה באגרות חוב ספציפיות.

פעילות ההשקעה מבוצעת באגף ניהול פיננסי. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח קונצרני מבוקרות באופן שוטף. בנוסף, ראה תת פרק "הערכות לשינויים בסביבה העסקית" בהמשך.

• איגוח:

לבנק אין פעילות איגוח מהותית. ראה מידע בבאור 2 א לדוחות הכספיים בדבר מכשירים פיננסיים מגובי נכסים.

• סיכון פירעון בפעילות בנגזרות פיננסיות:

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים נעשית מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים והשוואה למסגרות ולביטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות.

בבנק פותחו מודלים ממוחשבים למדידת החשיפה במכשירים פיננסיים נגזרים ברמת העסקה והלקוח, וכן מופעלות מערכות ממוחשבות לצורך בקרת סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים נגזרים. נקבעו כללים ונהלי עבודה לקביעת רמת הביטחונות הנדרשת מול עסקאות אלה, לרבות דרכי פעולה הנדרשות לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח.

- הפעילות עם בנקים בחו"ל:

פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מסגרות המאשרות אחת לשנה. הבנק שואף להגדיל את מספר הבנקים עמם יחתמו הסכמים לקיזוז עסקאות בעת כשל עסקי (הסכמי ISDA) וכן הסכמים להקטנת החשיפה לסיכונים שוק (הסכמי CSA). לבנק הסדרי סליקה של עסקאות באמצעות ה- (CLS (Continuos Linked Settlement) ובכך הבנק ממזער את החשיפה בסליקה של עסקאות אלו. בנוסף, ראה תת פרק "הערכות לשינויים בסביבה העסקית" בהמשך.

הערכות לשינויים בסביבה העסקית

על רקע המשבר הפיננסי בארצות הברית, התחזיות שבעקבותיו, התפשטותו למדינות ולתחומים נוספים ולנוכח השלכותיו האפשריות על המשק הישראלי, ערך הבנק בחינה מחודשת של האסטרטגיה העסקית שלו (בדגש על מדינות האשראי וניהול הסיכונים), ושל מכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, כולל ההשפעות הנגזרות על רווחיות הבנק, הלימות ההון והנזילות.

במסגרת בחינה זו נבדקו גם הנחות של תרחישי קיצון מחמירים. במקביל, פנה המפקח על הבנקים ביום 13 באפריל 2008 אל התאגידים הבנקאיים וביקשם לבחון נושאים אלה. ממצאי הבחינה נדונו בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. כפועל יוצא מהאמור לעיל החליט הבנק לנקוט במספר צעדים (כולל לאחר תאריך המאזן):

- על מנת להתאים את ניהול תיק האשראי הכולל לשינויים שחלו בסביבה העסקית, מתבצע תהליך של העלאת מרווחי האשראי לצורך התאמת פרמיות הסיכון לסביבת הסיכון העולה.
- בנוסף, בשני ענפי משק ספציפיים, ענף היהלומים וענף הבניה והנדל"ן (כולל ליווי פרויקטים), נבחנים מחדש המגבלות והקריטריונים, הן ברמת תיק האשראי והן ברמת הלקוח הבודד, ובמידת הצורך הם מותאמים לרמת הסיכונים המשתנה.
- מתבצע תהליך של התאמת תיק האג"ח הקונצרני של הבנק, המתייחס לענפים או מנפיקים בהם פרופיל סיכון התשואה אינו תואם את תיאבון הסיכון של הבנק.
- נערכה התאמה של הקריטריונים לגבי אופן קביעת מסגרות החשיפה לבנקים ולמוסדות פיננסיים בחו"ל והיקפן, תוך הגברת המעקב אחר המתרחש בתחום זה בחו"ל.
- נבחנה המדיניות של השקעת עודפי הנזילות במט"ח בפקדונות בבנקים בחו"ל תוך קביעת עקרונות ומגבלות שמרניים יותר לעומת העבר.

סיכון משפטי

על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. העדר אפשרות, כאמור, יכולה לנבוע מסיבות שונות כדוגמת העדר פרטים מהותיים ונחוצים בהסכמים, חוסר סמכות של צד להסכם וליקויים משפטיים נוספים.

התייחסות הבנק לסיכונים המשפטיים הינה על דרך ההרחבה ולפיכך נוקט הבנק, לרבות בקרב חברות הבת שלו, פעולות על מנת למזער סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, החלטות שיפוטיות של ערכאות שיפוטיות שונות והוראות והנחיות של רשויות רגולטוריות (רשות ני"ע, בנק ישראל וכד').

במסגרת זו, פועל הבנק במספר מישורים:

נערכות חוות דעת בנושאים משפטיים שונים, נערכים נהלים מתאימים לצורך יישום הוראות כפועל יוצא משינויים בחקיקה, בהוראות והנחיות רגולטוריות, וכן גם כפועל יוצא של הפקת לקחים מאירועים שקרו בבנק, תקלות שאותרו, והחלטות שיפוטיות רלוונטיות.

כמו כן, על בסיס שינויים ואירועים כאמור, נערך עדכון שוטף של המסמכים וההסכמים אשר בשימוש הבנק – הן לעניין יחסיו עם לקוחותיו והן לעניין יחסיו עם צדדים אחרים.

בנוסף, מבוצעת בבנק תכנית הדרכה שוטפת הכוללת הדרכות בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם כתוצאה מתהליכים פגומים, כשלים במערכות, אירועים חיצוניים ופנימיים כולל סיכונים מעילות והונאות, טעויות אנוש והעדר תהליכי בידוק ובקרה פנימיים נאותים. במהלך שנת 2007 הוקם אגף בקרות במטרה להעמיק את תהליכי הבקרה במגוון תחומים בבנק. בשנת 2006 בוצע סקר מקיף של סיכונים מעילות והונאות בבנק. הבנק החל ביישום המלצות סקר זה במהלך שנת 2007 ובדעתו להשלים את עיקר יישום זה במהלך שנת 2008.

הבנק נערך לביצוע סקר מקיף בתחום הסיכונים התפעוליים. סקר זה צפוי להתבסס על סקר מעילות והונאות, בחינת תהליכים במסגרת SOX 404 וסקר בתחום העמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. תהליך הסקר והפעילויות הנלוות אליו יבוצעו בהלימה להוראות באזל 2.

הבנק ביצע סקר פערים מול מסמכי מדיניות, עקרונות לבקרה פנימית ושלטון תאגידי המפורטים בהנחיות באזל 2. על בסיס סקר פערים זה הבנק נערך לביצוע שינויים ושיפורים בתהליכי עבודה שונים.

היערכות לקראת באזל 2

המפקח על הבנקים הודיע כי על התאגידים הבנקאיים להיערך ליישום המלצות באזל 2 על שלושת נדבכיו עד סוף שנת 2009. בכוננת הפיקוח להשיג יעד זה תוך שדרוג מערך ניהול הסיכונים, הבקרות והממשל התאגידי בתאגידים הבנקאיים.

הוראות באזל 2 הינן מערך מפורט של הנחיות אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות ע"י וועדה במסגרת ה-BIS, וסוכמו בשנים 2004-2006. מסקנות הוועדה אומצו ע"י רשויות פיקוח רבות, לרבות בישראל.

ההוראה נשענת על 3 נדבכים:

א. הקצאת הון, כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה חדשה הקושרת בין רמת הסיכונים והחשיפה בגינם לבין דרישת ההון הרגולטורית.

ב. הרחבת מנגנוני הפיקוח והבקרה בבנקים בנושאי ניהול סיכונים ודרישה להקצאת הון פנימי ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), בנוסף להון הרגולטורי.

ג. הרחבת הדיווח לציבור בנושא ניהול ובקרה על הסיכונים.

הוראות באזל 2 ובנק ישראל בעקבותיהן, מאפשרות שלוש גישות להקצאת הון בגין סיכוני אשראי: הגישה הסטנדרטית ושתי גישות דרוגים פנימיים: הבסיסית - FIRB והמתקדמת - AIRB.

בגישה הסטנדרטית, הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע הרגולטור בהתאמה לרמות הסיכון, כאשר ניתן להישען על דרוגים של סוכנויות דרוג חיצוניות מאושרות. בנק ישראל קבע כי על הבנקים לעמוד ביישום הגישה הסטנדרטית עד לסוף 2009, כולל עמידה בדרישות לגבי הון פנימי כמפורט בנדבך השני.

בגישות הדרוגים הפנימיים הבנקים אומדים את סיכון האשראי ללווה הבודד על בסיס מודלים. בגישת FIRB הבנק בונה אומדן של ההסתברות לחדלות פרעון של הלקוח (PD). בגישת AIRB הבנק בנוה אומדן של ההפסד בהינתן חדלות פרעון (LGD) והיקף החשיפה במועד חדלות הפרעון (EAD). מנתונים אלו גוזר הבנק את היקף ההון הרגולטורי שעליו להחזיק בגין חשיפת האשראי ללווה נתון.

דירקטוריון הבנק רואה בהטמעת תהליכי באזל 2 יעד מרכזי לשנים הקרובות, הזדמנות למיציא תועלות עסקיות ולשדרוג תהליכי הבקרה וניהול הסיכונים. הדירקטוריון הנחה את הנהלת הבנק לפעול ליישום הגישה הפנימית הבסיסית בתחומי האשראים, במקביל ליישום הגישה הסטנדרטית במסגרת תחום לוחות הזמנים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

דרישות ההון בגין הסיכונים התפעוליים תחושב בשלב זה בגישת האינדיקטור הבסיסי. לצורך הערכות ליישום המלצות באזל 2 בשנת 2009 ובהתאם להנחיות בנק ישראל, נדרשו הבנקים לבצע סקר להערכת ההשפעה הכמותית Quantitative Impact Study (QIS).

הסקר נועד לקדם את ההטמעה של באזל 2, ולבחון השפעת יישום הגישה הסטנדרטית בבאזל 2 על יחס ההון לרכיבי סיכון.

לשם כך הוקמה בבנק תשתית נתונים מיכונית הכוללת את כל המידע העסקי של הבנק בפירוט עד לרמת העסקה הבודדת, תוך הקפדה על שלמות והתאמה לנתונים המשמשים לדיווח על פי הוראות באזל 1. תשתית זו תשמש את הבנק בהיערכותו לכל יישומי באזל 2 בעתיד. תוצאות הסקר הוגשו לבנק ישראל באפריל 2008, על בסיס נתוני ספטמבר 2007.

הבנק לומד את נתוני הסקר ומיישם כחלק מהתהליך הכולל של יישום באזל 2.

כמו כן, נערך סקר פערים בהקשר לנדבך 2. תוכנית העבודה הנגזרת מסקר זה הוגשה לדירקטוריון בסוף הרבעון השני של שנת 2008.

דרישות גילוי מסויימות לפי נדבך 3 יושמו ושולבו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2007, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

ההערכות ליישום באזל 2 מונחית על ידי וועדת היגוי בראשות ראש אגף משאבים, מר חמי מורג, ומיושמת בתוכנית העבודה כפרויקט יעודי, על ידי המערך לניהול סיכונים. הנהלת הבנק עוקבת אחת לחודש אחר ההתקדמות בפרויקט במקביל למעקב המתבצע בתדירות רבעונית על ידי הדירקטוריון.

- מסמך טיוטא "מסגרת עבודה לפיקוח ממוקד סיכון", אשר מטרתו להציג את מסגרת העבודה של הפיקוח על הבנקים לנושאי פיקוח ממוקד סיכון, תוך הערכה מובנית של פרופילי הסיכון בתאגידי הבנקאים. טיוטא זו נמצאת בהתאמה למסמכי הנדבך השני בהוראות באזל 2, ובמיוחד "תהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי" (SREP) ותוצרי "המערכת להערכת סיכונים" (RAS). הטיוטא מגדירה מתודולוגיה מפורטת:
 - א. להערכת הסיכונים המובנים אליהם חשוף הבנק, בהתייחס לסביבה החיצונית וקווי העסקים.
 - ב. הערכת הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיות בבנק.להערכת המפקח, מתכונת זו תאפשר התמקדות הפיקוח על הבנקים בתחומים בעלי הסיכון הגדול ביותר לבנק.
- כתשית להערכות ליישום הוראות באזל 2 ב-2009, ובהמשך לטיוטות קודמות, פורסם מסמך "באזל 2 - הנדבך הראשון, תחולה והגישה הסטנדרטית, טיוטא שניה ושלישית להתייעצות". מסמך זה מגדיר במפורט את סעיפי הנדבך הראשון בהוראת באזל 2 תוך שילוב ההחלטות העדכניות של הפיקוח על הבנקים בישראל בנושאים בהם מקנה וועדת באזל שיקולי דעת למפקח המקומי. מסמך זה נותח בבנק במפורט להיבטיו העסקיים, המשפטיים והתפעוליים, וגובשו נקודות המפתח הראויות לטיפול ולהתייחסות. בהתאמה לנקודות אלה, נערכו מספר סבבי הדרכה בבנק, כולל דירקטוריון הבנק, ההנהלה הבכירה ומספר רב של בעלי תפקידים במטה ובסניפים.
- מסמך "באזל 2, הנדבך הראשון- גישת הדירוגים הפנימיים לסיכונים אשראי (IRB) – טיוטא שניה"- בטיטא זו שולבו העמדות העדכניות של הפיקוח על הבנקים בישראל. עיקרן של עמדות אלה הן הבהרת ההגדרות למהותם העיסקית של נכסי הסיכון, לכימות רכיבי הסיכון ולכללים לפיהם ניתן יהיה לחשב בגישת IRB.
- מסמך " באזל 2- טיוטא בנושא ניהול סיכונים אשראי" - טיוטא זו מהווה תרגום של המלצות באזל משנת 2000 בנושא זה. הטיוטא מגדירה קבוצה של עקרונות לניהול סיכונים אשראי, בנושאי יצירת סביבת סיכון אשראי נאותה, התנהלות במסגרת תהליך אישור אשראי נאות ושימור תהליכים נאותים לתפעול אשראי, מדידתו וניטורו.
- מסמך "באזל 2 - טיוטא בנושא חיזוק הממשל התאגידי בתאגידי בנקאיים" - מטרת המסמך לסייע לבנקים בהבטחת אימוצם ויישומם של נהגים נאותים של ממשל תאגידי. ניתנו הבהרות לתפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה בניהול הסיכונים, ולצורך בהתווית אסטרטגיות לפעילות הבנק וקביעת אחריות לדיווח על ביצוען, תוך דגש על אסטרטגיות וטכניקות לניהול הסיכונים. הפיקוח מגדיר 4 מרכיבי פיקוח הכרחיים: פיקוח על ידי הדירקטוריון, פיקוח על ידי יחידים שאינם מעורבים בניהול העיסקי השוטף, פיקוח ישיר על העסק ופונקציות בלתי תלויות של ניהול סיכונים ושל ציות ובקורות.

- מסמך "באזל 2, הנדבך הראשון – סוגיות משפטיות" - המסמך מציג שלוש קבוצות של סוגיות משפטיות שהועלו על ידי הבנקים, בהתאמה למתווה הטיפול:
 - א. שני נושאים שיטופלו בשלב ראשון בפיקוח על הבנקים, ויובאו לדין עם הבנקים מאוחר יותר: מאגרי נתונים משותפים ושיתוף מידע ומגבלת החומות הסיניות בין נוסטרו וניהול תיק האשראי.
 - ב. סוגיות משפטיות שידונו עם הבנקים בפורום משותף.
 - ג. נושאים שנתנה לגביהם התייחסות ובנק ישראל הביע עמדתו.

- מסמך "באזל 2 - טיוטא בנושא מסגרת למערכות בקרה פנימית בתאגידים בנקאיים" - המסמך מתבסס על המלצות וועדת באזל מ-2006, והכוונה לקדמו להוראת שעה. גישת הפיקוח היא כי הנחיות אלה למערכות בקרה פנימית מעודדות פרקטיקות ניהול סיכונים נאותות, ומעלות הסיכוי לגילוי מוקדם של בעיות הגורמות להפסדים פוטנציאליים. ההנחיות הן בתחומי פיקוח ההנהלה ותרבות הבקרה, זיהוי והערכת סיכונים, פעילויות בקרה והפרדת תפקידים, מידע פנימי וחיצוני וערוצי תקשורת ופעילויות ניטור מתמשך ותיקון ליקויים.

- מסמך "באזל 2 – טיוטה בנושא עקרונות ליישום מבחני קיצון במסגרת הנדבך השני" - המסמך מציג את מבחני קיצון, עקרונותיו ותפקידיו במהלך שוטף של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי. ביצוע מבחני קיצון מהווה חלק מרכזי בתהליך הערכה והקצאת הון פנימי (ICAAP). המסמך מציג דרישות איכותיות וכמותיות לביצוע מבחני קיצון לסיכונים אשראי (לרבות סיכון הריכוזיות), סיכונים שוק ונזילות. כמו כן המסמך מתייחס לדרישות לניהול תהליכי ביצוע, דיווח ושימושים עסקיים במבחני קיצון ולמערכות המידע התומכים בביצוע מבחני הקיצון.

הלבנת הון

היחידה לאיסור הלבנת הון הוקמה באוגוסט 2002 ומרכזת את הטיפול הכולל ביישום החקיקה בנושא. כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק עו"ד רחלי פרידמן. במהלך שנת 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005 וכן תיקון להוראה 411 להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות". בעקבות כך פותחה מערכת מיכונית אשר סורקת את כלל הפעולות המבוצעות בבנק אל מול רשימה של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נעשה בבנק שימוש במערכת ממוכנת המשמשת לאיתור פעולות בלתי רגילות ומעקב אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה. לקראת סוף שנת 2006 נכנס לתוקפו תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) התשס"א – 2001 אשר יושם בבנק במספר מועדים כאשר האחרון שבהם היה בפברואר 2008. כמו כן, בחודשים הקרובים צפוי תיקון נוסף לצו. הבנק פועל באופן רציף להטמעת נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב כלל עובדי הבנק והחברות הבנות. במסגרת זו מפותחות ומשופרות באופן שוטף המערכות המיכוניות של הבנק, מעודכנים נהלי העבודה, נקבעים נהלים חדשים במידת הצורך ומבוצעים מהלכי למידה והדרכה נרחבים בקרב כלל העובדים והמנהלים בבנק. כחלק מתהליך ההדרכה, נדרשו כל עובדי הבנק לבצע לומדה ממוחשבת ייעודית לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר הותאמה לבעלי תפקידים שונים בבנק, ולפתור מבחן ממוחשב. כמו כן, הנושא שולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית ונקבעו בקורות ייחודיות.

קצין ציות

על מנת לקיים את אחריות הבנק למלא אחר דרישות החוק והתקנות האחרות בתחום הצרכני וכפועל יוצא מהוראת המפקח על הבנקים פועל בבנק קצין ציות. תפקידו הוא לסייע לעובדי הבנק ומנהליו לקיים את אחריותם לציית לכל ההוראות בתחום הצרכני. קצין הציות פועל בהתאם למדיניות ציות שאושרה בדירקטוריון.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים מפורטים בבאור 1 לדוחות כספיים אלו ולדוחות הכספיים לשנת 2007. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות של הבנק. פרוט התייחסות הבנק לנושאים, אשר האומדנים וההערכות ששימשו בהכנתם רגישים לשינויים במשתנים שונים ועלולים להשפיע על התוצאות העסקיות, ניתן בדוח הדירקטוריון לשנת 2007. הנושאים בהם האומדנים וההנחות קריטיים לדעת הנהלה הינם:

הפרשה לחובות מסופקים, מכשירים פיננסיים נגזרים, חישובים אקטואריים להתחייבויות בנושא זכויות עובדים, סיווג ההשקעה בניירות ערך, תביעות תלויות, השקעות בתאגידים ריאליים ובניינים וצידוד.

במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים הקריטיים הנ"ל. הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שישמו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

עדכוני חקיקה

עדכוני חקיקה ונוהל בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008

ביום 8 באפריל 2008 פורסם החוק שתכליתו למנוע השקעה של מוסדות פיננסיים ישראלים בתאגידים המקיימים קשר עסקי מהותי, התורם כלכלית, במישרין או בעקיפין, לאיראן. החוק קובע, בין היתר, כי מוסד פיננסי (כהגדרתו בחוק, לרבות תאגיד בנקאי), לא ישקיע (כהגדרת המונח בחוק) בתאגיד הנכלל ברשימה שתפורסם על-ידי ועדת יישום (ועדה שתוקם לצורך יישום הוראות החוק) ואם השקיע בתאגיד טרם הכללתו ברשימה - ימכור החזקותיו בו בתוך 90 יום מיום הכללתו ברשימה. דרכי פרסום הרשימה תקבענה בתקנות שיוקנו מכח החוק. הבנק לומד את הוראות החוק ונערך לפעול בהתאם לו, לכשיתוקנו התקנות האמורות.

חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעה של רוכשי דירות)(תיקון מס' 4+5), התשס"ח - 2008

ביום 6 באפריל 2008 פורסמו שני תיקונים, מס' 4 ו-5, לחוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1947.

התיקונים משנים את ההסדר החקיקתי הקיים כיום באופן שהם מעניקים הגנה רחבה יותר לרוכשי דירות הן ביחס לכסף המופקד ע"ח תמורת הדירה אותה רכשו והן ביחס לעילות חילוט נוספות של ערבות חוק מכר אשר לא נזכרו קודם לכן בחוק (מניעה מוחלטת למסור את ההחזקה בדירה שלא עקב ביטול חוזה המכר, אי יכולת להעביר בעלות או כל זכות אחרת בדירה לרוכש מחמת צו הקפאת הליכים). התיקונים מסדירים, בין היתר, את אופן ביצוע ליווי פיננסי של פרויקט בניה על-ידי תאגיד בנקאי, מאמצים את "הסדר השוברים" שנקבע על ידי המפקח על הבנקים באופן שכספי התמורה בגין הדירה לא ישולמו לידי הקבלן אלא ישירות לבנק, קובעים כי הבטחת כספי הרוכשים בדרך של מסירת ערבות חוק מכר תעשה לאחר תשלום סכום העולה על 7% ממחיר הדירה (במקום 15% כפי שצוין בחוק לפני התיקון) ומגדירים את המונח "מחיר הדירה" על מנת שיובהר, כי כל סכום שהקונה התחייב לשלם למוכר בחוזה המכר בקשר לרכישת הדירה ייחשב כחלק ממחירה. בנוסף, החוק מטיל אחריות פלילית על תאגיד בנקאי (ולא על נושא משרה בתאגיד) בגין הפרות של חוק זה על ידי התאגיד הבנקאי (אי הוצאת ערבות בנקאית, אי הוצאת פנקס שוברים וכו').

חלקם הארי של התיקונים לחוק נכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2008 והבנק פועל בהתאם להם.

בהקשר זה יצוין עוד, כי ביום 2 באפריל 2008 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי מס' 456 שכותרתה "נוסח אחיד של כתב ערבות לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974", במסגרתה חוייבו הבנקים להנפיק ערבויות חוק מכר בנוסח המופיע באותה הוראה.

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה)(תיקון מס' 20), התשס"ח-2008

ביום 6 במרס 2008 פורסם תיקון מס' 20 אשר ביטל את "חוק התיאומים" (חוק שמטרתו הייתה לנטרל את השפעות האינפלציה בחישוב ההכנסה החייבת של נישומים, כך שההכנסה שמתקבלת לאחר ביצוע ההתאמות תהיה במונחים ריאליים) החל משנת המס 2008 וזאת בשל שיעורי אינפלציה נמוכים בשנים האחרונות ומכיוון שהשפעת התיאום לאינפלציה בשיעורים כאלה שולית, מעוותת ואינה מצדיקה את העלות והטרח של קיום הוראות החוק. הבנק מיישם את החוק החל מתחילת שנת 2008. השפעת אי החלת החוק בעקבות התיקון על תוצאות פעולות הבנק למחצית הראשונה של שנת 2008, הינה הקטנת הרווח הנקי בסך של 11.8 מיליון ש"ח. כמו כן, במסגרת התיקון האמור תוקנו הגדרות "רווח" ו-"שכר" בחוק מע"מ. על פי ההגדרות החדשות מס רווח יחושב לאחר ניכוי מס שכר והגדרת שכר לצורך חישוב מס שכר תכלול גם את תשלום חלק המעביד בגין דמי ביטוח לאומי. השפעת תיקון ההגדרות הנ"ל על תוצאות הבנק לחציון הראשון של שנת 2008 הינה גידול ברווח הנקי (לאחר השפעת המס) בסך של כ- 1.1 מיליון ש"ח.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001

ביום 12 בפברואר 2008 נכנס לתוקף שלב נוסף בתיקון הצו, תיקון אשר עוסק, בין היתר, בנושאים הבאים:

1. אין לקבל להפקדה שיקים, בשקלים ובמט"ח, המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, שלא מוטבעים על פניהם פרטי הזיהוי של בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות בישראל.
2. אין לקבל שיקים לגביה, בשקלים ובמט"ח, שהוצגו על-ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, ללא קבלת פרטי החשבון בו הופקד השיק ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות בישראל.
3. אין לקבל להפקדה שיקים מוסבים המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ואין לקבל לגבייה שיקים מוסבים שהוצגו על ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית.
4. אין לקבל העברה כספית בסכום העולה על 5,000 ש"ח מבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ללא קבלת פרטי החשבון של הצד האחר לפעולה ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.
5. הבנק מחויב בבדיקת הצד הנגדי של העברות לטריטוריות ומדינות בסיכון גבוה אל מול רשימה של ארגוני ופעילי טרור מוכרזים וכן בדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור על העברות כאמור בסכום העולה על 5,000 ש"ח. כמו כן, הבנק חייב בדיווח על פעולה של הפקדת שיקים המשוכים על מוסד פיננסי במדינה או בטריטוריה בסיכון גבוה ועל פעולה של תשלום שיקים שהוצגו לגביה בידי מוסד פיננסי כאמור, בסכום שווה ערך ל - 5,000 ש"ח לפחות.

הבנק פועל בהתאם להוראות הצו אשר נכנסו לתוקף בחודש פברואר השנה.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הגבלת סכומי העמלות), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 30 ביוני 2008 שתכליתה להגביל במחיר מירבי של 1.5 שקלים חדשים מס' עמלות נפוצות כדוגמת "הפקדת מזומן ומשיכת מזומן" ו"פדיון שיק והפקדת שיק". בהצעת החוק נקבע עוד, כי בעד אותן עמלות יציע הבנק ללקוחותיו אפשרות לקבל סל עמלות במחיר של 18 שקלים חדשים או 10 שקלים חדשים לאוכלוסיות חלשות כדוגמת עולים חדשים, קשישים ומקבלי קצבאות. הבנק לומד את הצעת החוק אשר עברה בקריאה טרומית בכנסת ביום 16 ליולי 2008.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הפחתת השימוש בנייר), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 30 ביוני 2008 שתכליתה להפחית את השימוש בנייר ולגרום להעדפת שימוש באמצעים אלקטרוניים כחלופה למשלוח דברי דואר. לפיכך, מוצע במסגרת הצעת החוק כי הבנקים יחויבו לשלוח ללקוחותיהם הודעות ודפי חשבון באמצעים אלקטרוניים במקום בדואר רגיל, אלא אם לקוחות ביקשו אחרת. אם וככל שהצעת החוק תתקבל יהא על הבנק להיערך לה מבחינה מיכונית.

טיוטת תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים) (תיקון), התשס"ח-2008

ביום 30 לאפריל הפיץ הפיקוח על הבנקים את הטיוטה לתיקון הצו. התיקון המוצע עוסק, בין היתר, בנושאים הבאים:

1. הוספת חובה כללית על הבנקים לנקוט בפעולות ל"הכרת הלקוח" טרם פתיחת חשבון וזאת בנוסף לחובה לזיהוי ורישום פרטים.
2. הרחבת האפשרות לאימות של העתק מתאים למקור גם על-ידי עורך דין מאחת ממדינות ה-OECD.
3. הענקת אפשרות לאחראי על איסור הלבנת הון, בנסיבות מיוחדות, לשקול לקבוע דרכי זיהוי, אימות פרטים ודרישת מסמכים חלופיות של מקבל השירות.
4. הטלת חובה על הבנקים לנקוט אמצעים סבירים לשם אימות פרטי הזיהוי כפי שהוצהרו בהצהרות על נהנים ובעלי שליטה.
5. שינוי החובה לדווח על פעולות בלתי רגילות לחובה לדווח על פעילות שקיים יסוד סביר להניח שהן קשורות להלבנת הון או למימון טרור.

הבנק לומד את עיקרי הטיוטה.

תזכיר לתיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981

ביום 7 באפריל 2008 פורסם תזכיר החוק שעיקרו יישום המלצות הוועדה הבינמשרדית לבחינת כשלי השוק במערך סליקת כרטיסי האשראי בישראל, ועדה שמונתה בחודש אוגוסט 2005 במטרה לבחון את כשלי השוק במערך סליקת העסקאות לבתי העסק ואת הדרכים להתמודד עם כשלים אלו, ככל שישנם.

התזכיר המוצע קובע, בין היתר, כי מי שהנפיק 10% או יותר ממספר כרטיסי החיוב שהונפקו בישראל, לשימוש בישראל, בשנה שקדמה לקביעה כאמור הוא "מנפיק גדול". המפקח על הבנקים יוסמך להורות ל"מנפיק גדול" לאפשר לסולקים אחרים לסלוק עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי החיוב של אותו "מנפיק גדול", אם הוא סבור שהדבר נדרש לצורך הבטחת התחרות בתחום סליקת כרטיסי חיוב או לצורך הבטחת טובת הלקוחות או הספקים.

התזכיר מסמך עוד את המפקח על הבנקים לפקח על גובה העמלה הצולבת, שהינה העמלה המשולמת בידי הסולק למנפיק בגין סליקה צולבת, זאת במסגרת סמכותו לפקח על עמלות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.

אם וככל שיתקבל התיקון לחוק, בנוסחו כמפורט בתזכיר, יכול שתהיה לו השפעה על היקף ההכנסות והרווחיות של "שוק המנפיקים", הרלבנטי גם לבנק בכובעו כמנפיק של כרטיסי חיוב (זאת במידה שאכן יוטל פיקוח על גובה העמלה הצולבת).

הצעת חוק הוצאה לפועל (תיקון - הגנת בית המגורים), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 18 בפברואר 2008 אשר קובעת, כי הגנת בית המגורים הניתנת לחייב (שתכליתיה הענקת דיור חלופי לחייב) והמעוגנת בסעיף 38 לחוק הוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, אינה ניתנת להתניה או ליתור. אם וככל שתתקבל ההצעה יהא על הבנק להעמיד דיור חלופי לכל חייב אשר לא עמד בתשלומי המשכנתא שקיבל מהבנק ובעקבותיהם פונה מדירתו הממושכנת. בתוך כך, הבנק יידרש לשקול עריכת שינויים בתנאים העסקיים הנלווים למשכנתאות אשר הוא מעמיד ללקוחותיו, זאת כתוצאה מהנטל החדש שיטל עליו.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא סיכונים סביבתיים

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין שהפיץ המפקח על הבנקים לתגובת התאגידים הבנקאיים ביום 10 בינואר 2008. הרקע לפרסום הטיוטה הינו היווצרות הצורך לכך שתאגידים בנקאיים יהיו מודעים לחשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים, על היבטיהם השונים, וינהלו אותם. הטיוטא מטילה על התאגידים הבנקאיים, בין היתר, את החובות הבאות: קיום דיון בדירקטוריון אודות אופן ניהול החשיפה לסיכון סביבתי וקביעת מדיניות לניהול הסיכון וכן הגדרת האחראים לעניין זה, הגדרה והסדרה של אמצעים לזיהוי, אמידה וניהול החשיפה לגבי פעילויות חדשות וקיימות, קביעת מנגנונים לניטור ולבקרה אחרי חשיפה זו וכן העמדת אמצעים וכלים תומכים, לרבות ביצוע הדרכות והכשרות רלבנטיות לעובדים המעורבים בתהליך. קביעת המדיניות, האמצעים והמנגנונים הנדרשים תעוגן בנהלים, והביקורת הפנימית תוודא כי חשיפת הבנק מתנהלת על פי מדיניות הבנק ונהליו.

בחודש יולי 2008 עודכנה הטיוטא באופן שנקבע בה, כי תחולתה תהיה על מימון פרויקטים חדשים כפי שיקבע התאגיד הבנקאי, ובלבד שלא יפחת מסכום של 200 מיליון ש"ח. החל מיום 30 ביוני 2010, יפחת הסכום האמור ב-50 מיליון ש"ח כל שנה, עד ליום 30 ביוני 2012, שאז יעמוד הסכום על 50 מיליון ש"ח. כמו כן, במסגרת עדכון הטיוטא נקבעו מועדים שבהם יהא על התאגיד הבנקאי לעמוד בחובות שפורטו לעיל. הבנק לומד את הוראות הטיוטא המוצעת, לרבות העדכונים האחרונים שהוכנסו בה.

עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומידיים), תש"ל - 1970 (להלן "התיקון"), במסגרתו, בין היתר, הוחלה החובה לדווח דיווח מידי ולכלול בדו"חות התקופתיים, פרטים בדבר כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה. בהתאם לתיקון, חובת הדיווח אינה חלה ביחס לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות. בנוסף, רשות ניירות ערך פרסמה מכתב הבהרה לתאגידים בנקאיים, אשר מטרתו להקל, בהתקיים תנאים מסוימים, לגבי הדרישות לדיווח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות שאינן מהוות עסקה חריגה כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות.

בהמשך לתיקון ולדרישות שהוגדרו במכתב הבהרה, נקבעו בוועדת הביקורת של הבנק קריטריונים ל"עסקה חריגה" ול"עסקה זניחה" (תוך הבחנה בין עסקה זניחה לעסקה שאינה מהותית) בהתייחס לתנאי שוק, היקף העסקה, ותוך אפיון סוגי העסקאות הבנקאיות שהינן במהלך העסקים הרגיל של הבנק, כדלקמן:

• עסקה "זניחה" ו"מהותית" עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי תוגדר כעסקה העונה לקריטריונים המפורטים להלן, לפי סוגה:

1. עסקה הנעשית על ידי הבנק במהלך העסקים הרגיל, ובתנאי שוק. תנאי שוק משמעם תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, שעושה הבנק עם אנשים/תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי.

2. זניחות ומהותיות לפי סוגי עסקאות:

2.1 עסקת אשראי - לרבות אשראי חוץ מאזני:

עסקת אשראי לעניין זה הינה העמדת אשראי או מסגרת אשראי, (כולל עסקאות הכרוכות באשראי והמהוות סעיפים חוץ מאזניים, כגון: עסקאות בנגזרות, ערבויות, התחייבות למתן אשראי), כאשר סכומן נקבע לפי מקדמי ההמרה לכל סוג של עסקה, בהתאם להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין - יחס הון מזערי.

עסקת אשראי זניחה - עסקה כאמור שסכומה אינו עולה על 0.5% מסך האשראי לציבור של הבנק - כולל אשראי חוץ מאזני, (משוקלל לפי מקדמי המרה כאמור לעיל) כפי שהופיעה בדו"חות הכספיים הרבעוניים או השנתיים של הבנק, לפי העניין, שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה (להלן "הדו"חות האחרונים") כאשר סכום זה לא יעלה בשום מקרה על 5% מהון הבנק, כהגדרתו בסעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין - יחס הון מזערי.

עסקת אשראי מהותית - עסקה כאמור שסכומה שווה או עולה על 2.5% מסך האשראי לציבור של הבנק - כולל אשראי חוץ מאזני כאמור לעיל, כפי שהופיעה בדו"חות האחרונים, או שסכומה עולה על 10% מהון הבנק כהגדרתו בסעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין - יחס הון מזערי.

2.2 עסקת הפקדת פקדון :

כל הפקדת פקדון או חידושו תהווה לעניין זה, עסקה נפרדת.

עסקה זניחה - סכום העסקה אינו עולה על 1% מסך פקדונות הציבור לפי הדו"חות הכספיים האחרונים.

עסקה מהותית - סכום העסקה שווה או עולה על 2.5% מסך פקדונות הציבור לפי הדו"חות הכספיים האחרונים.

2.3 עסקאות בניירות ערך או עסקאות במט"ח (עסקאות מט"ח שאינן נופלות בקטגוריות שפורטו בסעיפים 1 ו-2 לעיל):

עסקה זניחה - סכום העמלה/עמלות הנגבית/ות בגין העסקה אינו עולה על 1% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדו"חות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה.

עסקה מהותית - עסקה שסכום העמלה הנגבית בגינה שווה או עולה על 2.5% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדו"חות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה.

2.4 עסקאות של רכישת שירותים או מוצרים :

עסקה זניחה - עסקה שסכומה אינו עולה על 1% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות לפי הדו"חות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה.

עסקה מהותית - עסקה כאמור שסכומה שווה או עולה על 2.5% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות לפי הדו"חות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה.

3. כל עסקה מהעסקאות דלעיל תובא לאישור או לדיווח, לפי העניין, בפני ועדת הביקורת, באופן המקובל בבנק לעניין זה ובכפוף להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, תוך התייחסות לעמידתה בקריטריונים של "עסקה זניחה".

• עסקה "חריגה" עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי תוגדר כעסקה העונה לקריטריונים המפורטים להלן:

עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק או שאינה בתנאי שוק המקובלים לגבי עסקה דומה או עסקה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת ההגדרות והפרמטרים לעניין "עסקה זניחה" ו"עסקה חריגה":

- הקריטריונים של "תנאי שוק", כפי אומצו לעיל, נקבעו על ידי המפקח על הבנקים במסגרת הוראה 312 להוראת ניהול בנקאי תקין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים", (הכוללים בהגדרתם גם בעלי שליטה). בנוסף עסקאות עם "אנשים קשורים" מאושרות בוועדת הביקורת או בוועדה לאישור עסקאות עם אנשים קשורים, ועל ועדת הביקורת לקבוע כי העסקה היא בתנאי שוק, על פי התנאים שפורטו לעיל. הקריטריונים שנקבעו על ידי המפקח מתאימים לבחינת עמידתן של עסקאות בתנאי שוק בנסיבות דנן.

- נוכח העובדה שמדובר בעסקאות במהלך העסקים הרגיל ולא בעסקאות ייחודיות, השוואת משקלן/ חלקן ביחס לסך סוג הפעילות הרלוונטי בבנק (בפקדונות והלוואות) או ביחס לסך היקף ההוצאות או ההכנסות הרלוונטיות על פני תקופה בבנק (שירותים או ניירות ערך, לפי העניין), נראית כקריטריון הרלוונטי ביותר לעניין, וזאת למרות העובדה, לפיה סכומי העסקאות כשלעצמן יכול שיראו גבוהים (אבסולוטית ובמנותק מההשוואה להיקף הפעילות, ההכנסות או ההוצאות הרלוונטיות לסוג עסקאות זה במהלך העסקים הרגיל) גבוהים.

- יחד עם זאת, נוכח השונות במאפייני העסקאות והחשיפה לסיכונים הכרוכה בעסקאות אשראי, הוחמרו הקריטריונים לגבי הגדרת "עסקה זניחה" הנמנית על עסקאות מסוג זה.

- הוועדה תשוב ותבחן את הגדרת "עסקה זניחה", "עסקה מהותית" ו"עסקה חריגה" אחת לרבעון, סמוך לפני מועד אישור הדו"חות הכספיים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו.

הדוחות הכספיים נערכים על ידי אגף חשבונאי ראשי בראשותה של גב' נטע אברהמוב ביטן, החשבונאית הראשית. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים נערכים דיונים מקדימים עם חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים אחרים, במסגרת הנושאים שבאחריותם. כמו כן, מתקיימים דיונים בטיטוט הדוחות עם המנכ"ל, מר חיים פרייליכמן ועם יושב ראש הדירקטוריון, מר זאב אבליס.

במסגרת יישום סעיף 302 של חוק "Sarbanes Oxley" (להלן: SOX) מופו תהליכי העיבוד והעריכה העיקריים של הדוחות הכספיים, וכן מופו הסיכונים והבקורות ביחס לתהליכים שמופו. בסוף כל רבעון כל מבצעי הבקורות מאשרים למנהל ה-SOX באגף חשבונאי ראשי את ביצוע הבקורות. בנוסף, נושאי המשרה הרלוונטיים חותמים על הצהרה מול המנכ"ל והחשבונאית הראשית, כי בהתבסס על ידיעתם, הדיווחים שבתחום אחריותם אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסרים בהם מצגים של עובדות מהותיות הנחוצות כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדיווחים, וכי הדיווחים משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את הנושאים הנכללים בהם.

לאורך כל תקופת עריכת הדוחות מתקיימות התייעצויות שוטפות עם רואי החשבון המבקרים. בנוסף, בכל רבעון מתקיים דיון בנוכחות רואי החשבון המבקרים, המנכ"ל, החשבונאית הראשית וראש אגף עסקים, גב' עדנה פרס-לכיש, בו עולות לדיון סוגיות מהותיות הרלוונטיות לרבעון.

עם סיום עריכת הדוחות מתכנסת ועדת גילוי המורכבת מחברי הנהלת הבנק ובכירים נוספים, אשר במסגרתה מתקיים דיון מקדמי בטיטוט הדוחות.

מידי רבעון, לפני הדיון בדוחות במסגרת הדירקטוריון, מתכנסות שתי ועדות מאזן מטעם הדירקטוריון: ועדת המאזן הראשונה מקיימת דיון בהפרשות לחובות מסופקים, בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל, ראש אגף עסקים, מנהלת מחלקת אשראים מיוחדים ורואי החשבון המבקרים, לצורך אישור הפרשות לחובות מסופקים בטרם יובאו הדוחות לאישור הדירקטוריון.

לאחר מכן, מתכנסת ועדת מאזן פעם נוספת לדיון מקדמי מפורט בטיטוט הדוחות הכספיים. הדיון נערך בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל, החשבונאית הראשית ורואי החשבון המבקרים.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת המאזן והדירקטוריון, מועברות טיטוט הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם והערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

בוועדת המאזן חברים חמישה דירקטורים, כאשר ארבעה מתוכם הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

הערות ועדת המאזן, באם ישנן, מיושמות וטיטה סופית עולה לדיון בדירקטוריון.

לפרטים בדבר הדירקטורים וחברותם בוועדות השונות ראה בפרק "הדירקטוריון" בדוח השנתי של שנת 2007.

בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים, משתתפים כל חברי הדירקטוריון, המנכ"ל, החשבונאית הראשית ורואי החשבון המבקרים. בישיבה הדנה בדוחות הכספיים השנתיים משתתפים בנוסף גם כל חברי פורום ישיבות ההנהלה. בתום הדיון מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאית הראשית לחתום על הדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

ביום 15 בנובמבר 2004 פירסם המפקח על הבנקים הוראה בדבר הצהרה שתצורף לדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידי בנקאיים. החל מדוחות ביניים ליום 30 ביוני 2005, מנכ"ל הבנק והחשבונאית הראשית חותמים כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא "הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי" בהתאם להוראות סעיף 302 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנקבע בארצות הברית (להלן "הצהרה על הגילוי"). הצהרה על הגילוי כאמור מתייחסת לבקורות ונהלים לגבי גילוי אשר נקבעו במטרה להבטיח, שמידע אשר הבנק נדרש לגלות בדוחותיו הכספיים נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאם להוראות דיווח נוספות. "בקורות ונהלים לגבי גילוי" נועדו בין השאר להבטיח שמידע זה, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד באופן הולם, על מנת לאפשר קבלת החלטת במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשלב זה, ההצהרה על הגילוי אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים של הערכת "אפקטיביות הבקרה הפנימית של הדיווח הכספי" שנקבעו בסעיף 404 אשר כוללים בין היתר, תכנון תהליך, שמטרתו לספק מידה סבירה של ביטחון באשר להערכת המדיניות והנהלים הנוגעים לדיוק הרישומים ושלמותם, הרשאות נכונות לרישום תקבולים ותשלומים, מניעה ואיתור של פעולות לא מורשות אשר עלולות להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי של הבנק.

ב-5 בדצמבר 2005 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה-Sox Act. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידי בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו.
 - החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 יכללו התאגידי הבנקאיים בדוחותיהם הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך נהלי בקרה פנימיים נאותים על הדיווח הכספי, וכן הערכה לסוף השנה של אפקטיביות נהלי בקרה אלו על הדיווח הכספי.
 - במקביל, רואי החשבון המבקרים של התאגידי הבנקאיים יידרשו להמציא חוות דעת תוך יישום התקנים הרלוונטיים של ה-PCAOB.
 - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מגודרת ומוכרת, ומודל COSO עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
 - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקורות פנימיות בבנק והליך פיתוח של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
- הבנק נמצא בעיצומה של ההערכות ליישום הוראה זו, בשיתוף יועצים שנשכרו לביצוע הפרויקט.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאית הראשית של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון השני המסתיים ביום 30 ביוני 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה קיים הדירקטוריון 8 ישיבות במליאתו ו- 34 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

חיים פרייליכמן

מנהל כללי ראשי

זאב אבלס

יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 21 באוגוסט 2008.

נתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008	2007	2008	
	%	%	%	%	
2.79	0.27	2.85	0.71	2.44	שיעור שינוי מדד המחירים ה"דוע"
(8.97)	0.57	(12.84)	2.26	(5.66)	דולר של ארה"ב שיעור שינוי נומינלי:
1.71	2.68	(6.61)	3.23	(5.91)	אירו שיעור שינוי נומינלי:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח)

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
שינוי	2007	2008	
			רווחיות
-2.5%	315	307	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-42.6%	47	27	הפרשה לחובות מסופקים
4.5%	268	280	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
-9.7%	144	130	הכנסות תפעוליות ואחרות
1.7%	301	306	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.4%	59	61	רווח נקי מפעולות רגילות
-6.2%	65	61	רווח נקי
	7.8%	7.8%	תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון העצמי ⁽¹⁾
	8.5%	7.8%	תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי ⁽¹⁾
			מאזן
6.5%	17,503	18,638	אשראי לציבור
-24.2%	8,051	6,102	ניירות ערך
-0.8%	26,713	26,512	פקדונות הציבור
2.8%	1,586	1,630	הון עצמי
1.0%	31,622	31,945	סך כל המאזן
			יחסים פיננסיים
	5.0%	5.1%	הון עצמי לסך כל המאזן
	47.2%	42.5%	הכנסות תפעוליות ואחרות לסך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	66.9%	70.0%	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות
	0.46%	0.3%	הוצאות בגין הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
	12.0%	11.9%	הון לרכיבי סיכון

(1) על בסיס שנתי.

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
5.06		206	16,579	4.90		201	16,712
		22	2,563			32	3,797
4.85		228	19,142	4.62		233	20,509
	(3.57)	(144)	16,351		(3.33)	(138)	16,771
		* (24)	2,852			(12)	2,741
(3.55)		(168)	19,203	(3.11)		(150)	19,512
1.30	1.49			1.51	1.57		
6.16		68	4,518	14.75		151	4,316
		* -	145			(1)	36
5.96		68	4,663	14.52		150	4,352
	(5.09)	(50)	4,002		(12.04)	(112)	3,884
		* -	145			(29)	463
(4.91)		(50)	4,147	(13.62)		(141)	4,347
1.05	1.07			0.90	2.71		
18.66		342	7,825	(22.30)		(505)	8,262
		* 18	7,063			812	10,516
10.03		360	14,888	6.70		307	18,778
	(16.59)	(303)	7,746		18.99	389	7,583
		* (16)	6,799			(658)	11,155
(9.07)		(319)	14,545	(5.87)		(269)	18,738
0.96	2.07			(8) 0.83	(3.31)		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$	ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$
6.39		30	1,922	3.85		23	2,425
		* 5	1,735			28	3,088
3.88		35	3,657	3.75		51	5,513
	(4.49)	(21)	1,903		(3.09)	(17)	2,227
		* (4)	1,670			(22)	3,276
(2.83)		(25)	3,573	(2.87)		(39)	5,503
1.05	1.90			0.88	0.76		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

* סווג מחדש.

(1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים

יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

(3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים

והתחייבויות של הבנק.

(4) א. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/הנוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי

הוגן של אגרות חוב. לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 4.5 מיליוני ש"ח, במגזר

הצמוד מדד נוסף סך של 15.1 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 5.4 מיליוני ש"ח (לשלושה חודשים שנתיים

ביום 30 ביוני 2007 במגזר הלא צמוד הופחת סך של 26 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד הופחת סך של 7.9 מיליוני ש"ח,

ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 3.3 מיליוני ש"ח).

ב. למעט מכשירים נגזרים.

(5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.

(7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

(8) הירידה במרווח במט"ח נובעת בעיקרה מהשפעת ירידת שער הדולר ומירידת הריבית הדולרית, השפעות אלו קוזזו בחלקם

כתוצאה מהשפעת הצגת המכשירים הפיננסיים הנגזרים על פי שוויים ההוגן.

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	ממוצעת (2) במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	ממוצעת (2) במיליוני ש"ח
ב-%	ב-%			ב-%	ב-%		
	8.80	616	28,922		(2.07)	(153)	29,290
		40	9,771			843	14,349
6.96		656	38,693	6.48		690	43,639
	(7.26)	(497)	28,099		1.95	139	28,238
		(40)	9,796			(699)	14,359
(5.79)		(537)	37,895	(5.36)		(560)	42,597
<u>1.17</u>	<u>1.54</u>			<u>1.12</u>	<u>(0.12)</u>		
		* 11				3	
		35				33	
		165				166	
		(27)				(17)	
		138				149	
			28,922				29,290
			427				1,076
		* 86					134
		(69)				(66)	
		<u>29,366</u>				<u>30,434</u>	
			28,099				28,238
			427				1,064
			175				84
		<u>28,701</u>				<u>29,386</u>	
			665				1,048
		* 1,148					808
		* 300					223
		<u>1,513</u>				<u>1,633</u>	

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ נכסים
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ התחייבויות
 פער ריבית

בגין אופציות
 עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
 רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
 הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
 רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
 נכסים כספיים אחרים
 הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
 סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
 התחייבויות כספיות אחרות
 סך כל התחייבויות הכספיות
 סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
 נכסים לא כספיים
 התחייבויות לא כספיות
 סך כל האמצעים ההוניים

תוספת א' (המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
5.27		419	16,117	5.09		423	16,826
		47	2,627			69	3,841
5.03		466	18,744	4.82		492	20,667
	(3.79)	(297)	15,837		(3.58)	(294)	16,552
		(56)	2,894			(58)	3,223
(3.80)		(353)	18,731	(3.59)		(352)	19,775
1.23	1.48			1.23	1.51		
4.80		103	4,344	10.17		216	4,355
		1	132			2	36
4.70		104	4,476	10.18		218	4,391
	(3.65)	(71)	3,924		(8.39)	(158)	3,845
		(1)	162			(31)	392
(3.56)		(72)	4,086	(9.12)		(189)	4,237
1.14	1.15			1.06	1.78		
8.94		354	8,089	(22.52)		(994)	8,298
		* 223	7,081			1,520	11,137
7.75		577	15,170	5.49		526	19,435
	(6.92)	(274)	8,053		20.67	872	7,978
		* (218)	6,802			(1,346)	11,416
(6.73)		(492)	14,855	(4.95)		(474)	19,394
1.02	2.02			(8) 0.54	(1.85)		

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$	ב-%	ב-%	במיליוני \$	במיליוני \$
6.15		59	1,948	4.32		50	2,338
		* 28	1,706			48	3,134
4.82		87	3,654	3.61		98	5,472
	(4.27)	(41)	1,939		(3.33)	(37)	2,243
		* (26)	1,639			(42)	3,212
(3.78)		(67)	3,578	(2.92)		(79)	5,455
1.04	1.88			0.69	0.99		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

התחייבויות

השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

* סווג מחדש.

(1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים

יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

(3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים

והתחייבויות של הבנק.

(4) א. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/הנוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי

הוגן של אגרות חוב. לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 5.7 מיליוני ש"ח, במגזר

הצמוד מדד נוסף סך של 10.4 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 3.8 מיליוני ש"ח (לששה חודשים שנתיים

ביום 30 ביוני 2007 במגזר הלא צמוד הופחת סך של 19 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד הופחת סך של 4.2 מיליוני ש"ח,

ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 2.9 מיליוני ש"ח).

ב. למעט מכשירים נגזרים.

(5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.

(7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

(8) הירידה במרווח במט"ח נובעת בעיקרה מהשפעת ירידת שער הדולר וירידת הריבית הדולרית.

לששה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2007				2008			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
	6.23	876	28,550		(2.39)	(355)	29,479
		271	9,840			1,591	15,014
6.06		1,147	38,390	5.63		1,236	44,493
	(4.67)	(642)	27,814		2.94	420	28,375
		(275)	9,858			(1,435)	15,031
(4.93)		(917)	37,672	(4.73)		(1,015)	43,406
<u>1.13</u>	<u>1.56</u>			<u>0.90</u>	<u>0.55</u>		
		* 23					9
		62					77
		315					307
		(47)					(27)
		268					280
			28,550				29,479
			405				932
		* 432					142
		(70)					(67)
		<u>29,317</u>					<u>30,486</u>
			27,814				28,375
			407				941
			451				161
		<u>28,672</u>					<u>29,477</u>
			645				1,009
		* 1,271					873
		* 365					260
		<u>1,551</u>					<u>1,622</u>

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
השפעת נגזרים (3)
סה"כ נכסים
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
השפעת נגזרים (3)
סה"כ התחייבויות
פער ריבית

בגין אופציות עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
נכסים כספיים אחרים
הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל

התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
התחייבויות כספיות אחרות
סך כל התחייבויות הכספיות
סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
נכסים לא כספיים
התחייבויות לא כספיות
סך כל האמצעים ההוניים

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה החצי שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)
97	51	148	-	1
1,693	2,687	4,380	5	136
1,881	1,040	2,921	14	83
3,630	3,851	7,481	2	127
142	107	249	-	-
1,263	1,435	2,698	1	30
244	100	344	* -	2
204	278	482	* -	2
320	390	710	-	7
4,160	4,703	8,863	2	30
907	419	1,326	1	18
372	203	575	* -	4
3,734	-	3,734	(1)	63
1,379	1,747	3,126	4	35
20,026	17,011	37,037	28	538

חקלאות
תעשייה
יהלומים
בינוי ונדל"ן
חשמל ומים
מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
תחבורה ואחסנה
תקשורת ושרותי מחשב
שרותים פיננסיים
שרותים עסקיים אחרים
שרותים ציבוריים וקהילתיים
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

117	-	117	-	4
135	2	137	-	-

תנועות התיישבות⁽⁴⁾

רשויות מקומיות⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 727 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 595 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידיים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' (המשך)

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)

יתרות חובות בעייתיים (3)	ההוצאה החצי שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי מאזני (1)	
2	1	154	75	79	חקלאות
120	(1)	4,510	2,984	1,526	תעשייה
203	31	3,493	1,257	2,236	יהלומים
170	2	6,638	3,187	3,451	בינוי ונדל"ן
-	* -	161	100	61	חשמל ומים
63	4	2,585	1,413	1,172	מסחר
7	1	308	35	273	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	* -	511	298	213	תחבורה ואחסנה
7	-	513	225	288	תקשורת ושרותי מחשב
49	1	8,990	4,462	4,528	שרותים פיננסיים
13	3	1,302	490	812	שרותים עסקיים אחרים
4	-	523	174	349	שרותים ציבוריים וקהילתיים
62	* -	3,031	-	3,031	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
54	6	2,255	1,213	1,042	אנשים פרטיים - אחר
<u>757</u>	<u>48</u>	<u>34,974</u>	<u>15,913</u>	<u>19,061</u>	סך הכל

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

5	-	96	-	96	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
-	-	118	26	92	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 489 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 383 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' (המשך)

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)

יתרות חובות בעייתיים (3)	ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי מאזני (1)	
15	** -	165	68	97	חקלאות
115	2	4,291	2,653	1,638	תעשייה
116	50	3,631	1,574	2,057	יהלומים
175	7	6,518	2,889	3,629	בינוי ונדל"ן
-	1	135	100	35	חשמל ומים
57	5	2,599	1,396	1,203	מסחר
5	2	297	27	270	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	** -	579	351	228	תחבורה ואחסנה
5	-	585	250	335	תקשורת ושרותי מחשב
32	1	* 8,766	* 5,075	3,691	שרותים פיננסיים
13	4	1,343	534	809	שרותים עסקיים אחרים
2	** -	555	217	338	שרותים ציבוריים וקהילתיים
60	(1)	3,312	-	3,312	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
53	12	2,621	1,473	1,148	אנשים פרטיים - אחר
<u>651</u>	<u>83</u>	<u>35,397</u>	<u>16,607</u>	<u>18,790</u>	סך הכל

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

15	-	94	-	94	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
-	-	127	34	93	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סוג מחדש.

** סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 797 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 423 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות התיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

אני, חיים פרייליכמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אני, נטע אברהמוב ביטן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

לכבוד

הדירקטוריון של בנק אגוד לישראל בערבון מוגבל
תל-אביב

א.ג.נ.,

**הנדון: סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים
לתקופות של שלושה ושישה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008**

לבקשתכם, סקרנו את תמצית מאזן הביניים המאוחד של בנק אגוד לישראל בערבון מוגבל והחברות המאוחדות שלו ליום 30 ביוני 2008, את תמצית דוחות הרווח והפסד המאוחדים ביניים ואת תמצית הדוחות על השינויים בהון העצמי ביניים לתקופות של שלושה ושישה חודשים שנסתיימו באותו תאריך.

סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו בין השאר: קריאת הדוחות הכספיים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של אסיפות בעלי המניות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו, וערכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת דוחות כספיים ביניים של חברות מאוחדות, אשר נכסיהן מהווים כ- 0.18% מכלל הנכסים הכלולים בתמצית מאזן הביניים המאוחד ליום 30 ביוני 2008 ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים וההכנסות התפעוליות והאחרות מהווים כ- 0.87% וכ- 1.19% מכלל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים וההכנסות התפעוליות והאחרות בתמצית דוחות רווח והפסד המאוחד ביניים לשלושת החודשים ולששת החודשים שנסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת תמצית דוחות ביניים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן מהווה כ- 0.05% מכלל הנכסים הכלולים בתמצית מאזן הביניים המאוחד ליום 30 ביוני 2008 וחלק הבנק ברווח שלהן מהווה כ- 5.34% וכ- 3.76% מהרווח הנקי הכלול בתמצית דוחות רווח והפסד המאוחדים ביניים לשלושת החודשים ולששת החודשים שנסתיימו באותו תאריך, בהתאמה.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחויבים דעה על דוחות הביניים המאוחדים.

בביצוע סקירתנו, לרבות עיון בדוחות רואי חשבון אחרים, כאמור לעיל, לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך, שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות התמציתיים האמורים, כדי שיוכלו להיחשב כדוחות הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור ב.6.ב.(8).ב.1 בדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות בקשר להגשת תובענה ייצוגית.

בכבוד רב,

סומך חייקין
רואי חשבון

21 באוגוסט 2008

תמצית מאזנים מאוחדים ליום

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	30 ביוני 2007 (לא מבוקר)	30 ביוני 2008 (לא מבוקר) במיליוני ש"ח	באור	
				נכסים
4,710	4,927	5,676		מזומנים ופקדונות בבנקים
8,051	7,113	6,102	2	ניירות ערך
-	35	43		ניירות ערך שנשאלו
17,503	18,120	18,638		אשראי לציבור
16	20	17		השקעה בחברות מוחזקות
327	321	333		בנינים וציוד
1,015	* 916	1,136		נכסים אחרים
<u>31,622</u>	<u>31,452</u>	<u>31,945</u>		סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
26,713	27,123	26,512		פקדונות הציבור
516	256	886		פקדונות מבנקים
2	2	2		פקדונות הממשלה
1,295	1,148	1,346		כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
1,510	* 1,373	1,569		התחייבויות אחרות
30,036	29,902	30,315		סך כל ההתחייבויות
1,586	1,550	1,630		הון עצמי
<u>31,622</u>	<u>31,452</u>	<u>31,945</u>		סך כל ההתחייבויות והון

* סווג מחדש.

ז. אבלס יושב ראש הדירקטוריון

ח. פרייליכמן מנהל כללי ראשי

נ. אברהמוב ביטן חשבונאית ראשית

תאריך אישור הדוחות הכספיים לפרסום: 21 באוגוסט 2008

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

סכומים מדווחים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לששה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני		באור	
	2007 (מבוקר)	2007 (לא מבוקר)	2008 (לא מבוקר)	2007 (לא מבוקר)		
613	315	307	165	166	8	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
80	47	27	27	17	3	הפרשה לחובות מסופקים
533	268	280	138	149		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
236	115	117	56	57		הכנסות תפעוליות ואחרות
30	21	6	3	5	9	עמלות תפעוליות
17	8	7	5	3		רווח מהשקעות במניות, נטו
283	144	130	64	65		הכנסות אחרות
344	173	181	78	87		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
95	45	50	23	26		הוצאות תפעוליות ואחרות
160	83	75	41	37		משכורות והוצאות נלוות
599	301	306	142	150		פחת ואחזקת בנינים וציוד
217	111	104	60	64		הוצאות אחרות
93	54	45	25	29		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
124	57	59	35	35		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(1)	2	2	*	2		הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
123	59	61	35	37		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
3	6	-	1	-		חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר מס
126	65	61	36	37		רווח נקי מפעולות רגילות
						רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
						רווח נקי
						רווח למניה רגילה (ש"ח)
2.08	1.00	1.04	0.60	0.64		רווח בסיסי ומדולל:
0.06	0.10	-	0.01	-		רווח נקי מפעולות רגילות
2.14	1.10	1.04	0.61	0.64		רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
						סך הכל
58,872	58,872	58,872	58,872	58,872		ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות בנות 0.01 ש"ח
						ע.ג ששימש לצורך החישוב הנ"ל (אלפי ש"ח)

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)					
הון מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	עודפים	סך הכל הון עצמי	
במיליוני ש"ח					
803	16	27	763	1,609	יתרה ליום 31 במרס 2008
-	-	-	37	37	רווח נקי לתקופה
-	-	1	-	1	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	(45)	-	-	(45)	התאמות בגין הצגת ני"ע
-	18	-	-	18	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	10	-	-	10	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
-	-	-	-	-	שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
803	(1)	28	800	1,630	יתרה ליום 30 ביוני 2008

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)					
הון מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	עודפים	סך הכל הון עצמי	
במיליוני ש"ח					
803	40	25	642	1,510	יתרה ליום 31 במרס 2007
-	-	-	36	36	רווח נקי לתקופה
-	-	1	-	1	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	(16)	-	-	(16)	התאמות בגין הצגת ני"ע
-	22	-	-	22	זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	(3)	-	-	(3)	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
-	-	-	-	-	שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
803	43	26	678	1,550	יתרה ליום 30 ביוני 2007

* סווג מחדש.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

הון מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	עודפים	סך הכל הון עצמי
במיליוני ש"ח				
803	17	27	739	1,586
-	-	-	61	61
-	-	1	-	1
-	(72)	-	-	(72)
-	43	-	-	43
-	11	-	-	11
803	(1)	28	800	1,630

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 ביוני 2008

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)

הון מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	עודפים	דיבידנד שהוצע לאחר תאריך המאזן	סך הכל הון עצמי
במיליוני ש"ח					
803	31	25	613	100	1,572
-	-	-	65	-	65
-	-	1	-	(100)	(100)
-	(17)	-	-	-	(17)
-	35	-	-	-	35
-	(6)	-	-	-	(6)
803	43	26	678	-	1,550

יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
רווח נקי לתקופה
דיבידנד ששולם
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 ביוני 2007

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)

הון מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	עודפים	דיבידנד שהוצע לאחר תאריך המאזן	סך הכל הון עצמי
במיליוני ש"ח					
803	31	25	613	100	1,572
-	-	-	126	-	126
-	-	2	-	(100)	(100)
-	(73)	-	-	-	(73)
-	47	-	-	-	47
-	12	-	-	-	12
803	17	27	739	-	1,586

יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
רווח נקי לתקופה
דיבידנד ששולם
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

* סווג מחדש.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 ביוני 2008

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

(א) כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008 ולתקופות של שישה ושלושה חודשים שנסתיימו באותו תאריך נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המקובלים, המיושמים לצורך עריכת דוחות ביניים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו בדוחות ביניים אלו באופן עקבי לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. יש לעיין בדוחות ביניים אלו בהקשר לדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007 ולבאורים אשר נלווים אליהם.

ביום 18 במרס 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראות המרחיבות את הגילוי הקיים בדוחות הרבעוניים של תאגידים בנקאיים, וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008 ואילך. הבנק אימץ הקלות מסוימות שנכללו בהוראות במסגרת הוראת מעבר ליישום ההנחיות החדשות.

(ב) גילוי ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. **תקן חשבונאות מספר 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה**

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה" (להלן – "התקן"). התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה, נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או חלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו, והלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

לאחרונה הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. על פי המכתב, בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ב) גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

1. תקן חשבונאות מספר 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה (המשך)

ועל עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

- תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
 - בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
 - בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.
- למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

2. תקן חשבונאות מספר 13 (מתקן), השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

בחודש מאי 2007 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 13 (המתקן), "השפעת השינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ" (להלן – "התקן") העוסק בקביעת מטבע הפעילות של ישות או של פעילויות חוץ של ישות, בתרגום עסקאות במטבע חוץ, בתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ וכן בתרגום דוחות כספיים ממטבע הפעילות למטבע ההצגה. התקן חל על דוחות כספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2008 או לאחר מכן.

בהתאם לתקן, המונח "מטבע הדיווח" הוחלף בשני מונחים: "מטבע הפעילות" ו"מטבע ההצגה". "מטבע הפעילות" הוגדר כמטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה ואת עסקאותיה. מטבע הפעילות ייקבע בנפרד עבור כל חברה מוחזקת, לרבות חברה כלולה המוצגת על פי שיטת השווי המאזני ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעילותה. "מטבע ההצגה" הוגדר כמטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

התקן קובע כללי תרגום של עסקאות במטבע חוץ באופן הבא: עסקאות במטבע חוץ יתורגמו למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ בתאריך הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הסעיפים הכספיים הינם הפרש בין העלות המופחתת במטבע הפעילות בתחילת התקופה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה בגין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף התקופה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מחדש יוכרו ברווח והפסד, פרט

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ב) גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

2. תקן חשבונאות מספר 13 (מתקן), השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ (המשך)

להפרשים הנובעים מתרגום מחדש של מכשירים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה, התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ישירות בהון העצמי. כמו כן, התקן קובע כללים לתרגום של פעילויות חוץ, אופן הטיפול בהפרשי שער הנובעים מתרגום מחדש ומימוש קרן מתרגום מטבע חוץ וכן טיפול ברווחים והפסדים מהפרשי תרגום הנובעים מהלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילויות חוץ שסילוקן אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין.

הוראות התקן ייושמו למפרע בדרך של הצגה מחדש של נתוני השוואה המתייחסים לתקופות קודמות, למעט במצבים מסוימים.

למועד פרסום הדוחות טרם פורסמו הוראות המפקח על הבנקים בנוגע לאופן אימוץ התקן על ידי תאגידים בנקאיים, אם בכלל.

3. תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" -

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן – "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים, כי:

- בכונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS, שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי.

- במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד, ואת התקדמות תהליך ההתכנסות (convergence) בין תקני הדיווח ה-IFRS לבין התקנים האמריקאיים, מאידך.

- לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי – דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" -

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן – "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס,

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ב) גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך) -

בין היתר על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון: התקשרויות למתן אשראי וערבויות.

ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, נקבעו הנחיות לזיהוי חובות והוראות בנוגע לאופן מדידת ההפרשה תחת כל אחד מהמסלולים.

בנוסף לכך, נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב אינו בר גביה (uncollectible) ובעל ערך נמוך כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות המובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגינן נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 (להלן - "מועד היישום לראשונה") ואילך. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות

קודמות. לחילופין במועד היישום לראשונה תאגידים בנקאיים יידרשו, בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים וכן לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מסים שוטפים ומסים נדחים לקבל ולשלם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ב) גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך) -

התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010 לדרישות הוראה זו, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות תיעוד יכלול ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

בהוראה קיימת החמרה בדרישות התיעוד ודרישות להערכה וביצוע ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים (מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, בדבר טיפול בחובות בעייתיים), ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות אשר צפויות להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות המדווחות של התאגידים הבנקאיים ועל מצבם הכספי. בפרט, כתוצאה מיישום ההוראה צפוי כי היקף החובות הבעייתיים יגדל, יגדלו יתרות ההפרשה לחובות מסופקים בגין חובות הבנקים ובגין החשיפות החוץ מאזניות הקיימות אצלם, היקף החובות המדווחים בתיק האשראי צפוי לקטון בשל מחיקות חשבונאיות אשר לא כרוכות ביותר משפטי ובשל מחיקות הריבית שנצברה ולא שולמה בגין החובות הפגומים, וכן צפוי קיטון ביתרת העודפים למועד היישום לראשונה בגין התאמת יתרות ההפרשה הנדרשות לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים המוערכים על פי ההוראה ובגין ביטול הכנסות ריבית כאמור.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אין הן יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על ההפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

אולם כבר כעת ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, וזאת כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני.

יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן,

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ב) גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

4. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך) -

בוחר הבנק את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות או לחילופין יצירת קבצי מידע ממערכות אלה, שיועברו למערכות בנק לאומי, לצורך חישוב הפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים ללווי הנושא, יישומו והטמעתו.
- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה ברואה חשבון נוסף.
- נערך מסמך ראשוני המעדכן את המתודולוגיה לחישוב הפרשה בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי תעודכן עד לסוף רבעון שלישי של שנת 2008.
- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף רבעון שני של שנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף רבעון שלישי של שנת 2009.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע עד לסוף רבעון שלישי של שנת 2009.
- עריכת נהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף רבעון שלישי של שנת 2009.
- הדירקטוריון ידווח על עמידה ביעדים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

לצורך הקמת המודל הסטטיסטי לחישוב הפרשה הספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, נמצא הבנק בשלב מתקדם של בחינת חלופות לאימוץ מודל ומערכת ממוכנת התומכת במודל שייבחר. למרות ההסתמכות על מערכות ממוכנות של בנק לאומי, בוחר הבנק אפשרות להתקשרות עם ספק חיצוני, בפרט לצורך יישום ההוראה לגבי אשראי המועמד במערכות העצמאיות של הבנק.

הבנק מתכוון לנצל את הדחייה בכניסה לתוקף של ההוראה לבחינה מקיפה יותר של המערכות המפותחות לצורך יישומה, להתארגנות מבחינת נהלי עבודה והדרכות וביצוע בקרה נאותה על עמידה ביעדים שנקבעו, תוך מתן זמן נאות לתיקון ליקויים במידה והיו.

באור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן (2)
	רווחים	הפסדים		
במיליוני ש"ח				
3,915	11	(25)	3,929	3,915
967	6	(33)	994 (3)	967
4,882	17	(58)	4,923	4,882
224	41	-	183 (4)	224 (5)
5,106	58 (6)	(58) (6)	5,106	5,106 (5)
הערך במאזן				
עלות מופחתת (במניות-עלות)		רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (3)
במיליוני ש"ח				
925	926	* -	(1)	925
50	50	* -	* -	50
975	976	* -	(1)	975
21	24	1	(4)	21
996	1,000	1 (7)	(5) (7)	996
6,102 (5)	6,106			6,102 (5)

א. ניירות ערך זמינים למכירה

- אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
- מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים (8)
- סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ב. ניירות ערך למסחר

- אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
- מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
- סך כל ניירות הערך למסחר
- סך כל ניירות הערך

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
- (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 5 מיליון ש"ח.
- (4) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 21 מיליון ש"ח.
- (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 59 מיליון ש"ח.
- (6) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (8) כולל 112 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 5 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו", ראה באור 9.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (1)
		רווחים	הפסדים	

5,360	5,373	8	(21)	5,360
* 982	* 991 (2)	8	(17)	* 982
6,342	6,364	16	(38)	6,342
227 (4)	175 (3)	52	** -	227
6,569 (4)	6,539	68 (5)	(38) (5)	6,569

א. ניירות ערך זמינים למכירה

- אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
- מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים (7) (8)
- סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (3)
------------	------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	---------------

1,435	1,437	** -	(2)	1,435
* 6	* 9	** -	(3)	* 6
1,441	1,446	** -	(5)	1,441
41	41	-	-	41
1,482	1,487	** - (6)	(5) (6)	1,482
8,051 (4)	8,026			8,051

ב. ניירות ערך למסחר

- אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
- מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
- סך כל ניירות הערך למסחר
- סך כל ניירות הערך

* סווג מחדש.

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 5 מיליון ש"ח.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 20 מיליון ש"ח.
- (4) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 52 מיליון ש"ח.
- (5) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) ביום 8 בספטמבר 2004 רכשה חברה מאוחדת של הבנק מצד שלישי (להלן - המוכרת) בעסקה מחוץ לבורסה 5% ממניות חברת מליסרון בע"מ, חברה הנסחרת בבורסה לניירות ערך בת"א, תמורת 33 מיליון ש"ח. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2006 מכרה החברה המאוחדת של הבנק חלק מאחזקותיה (כ-2%) ממניות חברת מליסרון. במהלך שנת 2007 רכשה החברה מניות נוספות של מליסרון, ובעקבות זאת עלה שיעור ההחזקה לכ - 3.5%.
- (8) כולל 126 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך שנת 2007 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 20 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו".

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים
סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. מכשירים פיננסיים מגובי נכסים בתיק הזמין למכירה:

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) - שפרעונם מתבסס על תזרים המזומנים מקבוצת נכסים ספציפית.

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת		שווי הוגן	
	רווח כולל אחר מצטבר	רווחים		
	הפסדים	הפסדים		
			במיליוני ש"ח	
35	(4)	-	39	
30	* -	* -	30	
65	(4)	-	69	

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים (1)

אחרים (2)

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) אגרות חוב בדרוג AA/AA+. תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקם הושקעו בבנקים בארץ ובחלקם בחו"ל.

(2) מזה:

- 20 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.

- 7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.

- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחיר בדרוג AA, מגובה בתזרים מזומנים מהחכרת כלי רכב.

- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בחלקו בדרוג A+ ובחלקו לא מדורג.

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

30 ביוני 2008 (לא מבוקר)			
פחות מ - 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	שטרם מומשו	שווי הוגן	שטרם מומשו
הפסדים			
הפסדים			
17	(2)	18	(2)
28	* -	* -	*
45	(2)	18	(2)

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

מגובה בפקדונות בבנקים

אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי. במחצית ראשונה של שנת 2008 נרשמה הפרשה לירידת ערך של אגרת חוב מגובה נכסים שאינה בעלת אופי זמני, בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

ב. חשיפת אשראי הנובעת ממבני איגוח

ליום 30 ביוני 2008 לבנק מחוייבות לספק דלילות למבני איגוח שלא נוצלה בסך 50 מיליון ש"ח. מחוייבות זו נובעת מהעמדת מסגרת אשראי ללקוח עסקי בבטחון של פעילות איגוח שביצע הלקוח. נכון ליום 30 ביוני 2008 המסגרת טרם נוצלה.

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)
סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

מכשירים פיננסיים מגובי נכסים בתיק הזמין למכירה:

אגרות חוב המגובות במשכנתאות (MBS) - שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) - שפרעונם מתבסס על תזרים המזומנים מקבוצת נכסים ספציפית.

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2007 (מבוקר)				
שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים (4)	רווחים		
במיליוני ש"ח				
-	-	-	(5)	-
				(1) אגרת חוב המגובה במשכנתאות (MBS)
				<u>אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)</u>
* 196	-	2	* 194	* 196
				מגובה בפקדונות בבנקים (2)
29	(1)	-	(5) 30	29
				אחרים (3)
<u>225</u>	<u>(1)</u>	<u>2</u>	<u>224</u>	<u>225</u>
				סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

* סווג מחדש.

- (1) בשנת 2007 ירד הדרוג ל: CCC ובעקבות כך נרשמה הפרשה לירידת ערך בגובה החזקה (סך של 0.9 מיליון ש"ח).
- (2) אגרות חוב בדרוג AA/AA+. תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקם הושקעו בבנקים בארץ ובחלקם בחו"ל.
- (3) מזה:
 - 20 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA, לתאריך הדוח היה שווי השוק של האג"ח נמוך מהעלות המופחתת ב-1 מיליון ש"ח, המהווה כ-2.4% מהערך הנקוב.
 - 7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA. הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
 - 2 מיליון ש"ח - אג"ח בחלקו בדרוג A + ובחלקו לא מדורג.
- (4) אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה שבהן פוזיצית הפסד הינן לתקופה של פחות מ- 12 חודשים, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי.
- (5) בשנת 2007 נרשמו הפרשות לירידות ערך של אגרות חוב מגובות נכסים, שאינן בעלות אופי זמני בסך של 2 מיליון ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. הפרשה לחובות מסופקים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)								
2007				2008				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		
		לפי עומק הפיגור (1)	אחרות (2)			לפי עומק הפיגור (1)	אחרות (2)	
		במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח		
937	69	841	27	961	66	870	25	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
42	** -	40	2	21	** -	19	2	הפרשות במהלך התקופה
(14)	-	(13)	(1)	(4)	-	(2)	(2)	הקטנת הפרשות
(1)	-	(1)	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
27	** -	26	1	17	** -	17	** -	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(14)	-	(13)	(1)	(12)	-	(12)	** -	מחיקות, נטו (4)
950	69	854	* 27	966	66	875	* 25	יתרת הפרשה לסוף תקופה

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)								
2007				2008				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית		
		לפי עומק הפיגור (1)	אחרות (2)			לפי עומק הפיגור (1)	אחרות (2)	
		במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח		
934	70	836	28	970	67	878	25	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
68	** -	64	4	38	** -	33	5	הפרשות במהלך התקופה
(20)	(1)	(15)	(4)	(11)	(1)	(5)	(5)	הקטנת הפרשות
(1)	-	(1)	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
47	(1)	48	-	27	(1)	28	** -	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(31)	-	(30)	(1)	(31)	-	(31)	** -	מחיקות, נטו (4)
950	69	854	* 27	966	66	875	* 25	יתרת הפרשה לסוף תקופה

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים, לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
- (4) בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

* כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור ליום 30 ביוני 2008 בסך 3 מיליון ש"ח (30 ביוני 2007 - 3 מיליון ש"ח).
** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים (המשך)
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)					
חובות בעייתיים לדיור					
סך הכל	הפרשה ספציפית		יתרה בפיגור **	יתרת חוב מאזנית	אשראי
	אחרת	לפי עומק הפיגור			
במיליוני ש"ח					
25	-	25	26	32	3,077
1	1	-	4	4	467
4	4	-	16	27	190
30	5	25	46	63	3,734

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)					
חובות בעייתיים לדיור					
סך הכל	הפרשה ספציפית		יתרה בפיגור **	יתרת חוב מאזנית	אשראי
	אחרת	לפי עומק הפיגור			
במיליוני ש"ח					
27	-	27	25	32	2,597
2	2	-	4	6	252
5	5	-	28	24	182
34	7	27	57	62	3,031

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

* הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 828 אלפי ש"ח (30 ביוני 2007 - 785 אלפי ש"ח).
** כולל ריבית על סכום הפיגור.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הלימות ההון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים שוק".

על פי הוראת המפקח כאמור, הונו של התאגיד הבנקאי לא יפחת מ- 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים והחוץ מאזניים. בנוסף קבע בנק ישראל לבנק יחס מינימלי של הון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון של 7%.

בנתוני המאוחד: סכומים מדווחים

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2007	ליום 30 ביוני 2007	ליום 30 ביוני 2008
במיליוני ש"ח		
803	803	803
783	747	827
(26)	(53)	(6)
<u>1,560</u>	<u>1,497</u>	<u>1,624</u>
52	52	52
746	604	795
<u>798</u>	<u>656</u>	<u>847</u>
<u><u>2,358</u></u>	<u><u>2,153</u></u>	<u><u>2,471</u></u>

הון ראשוני:
הון מניות רגילות נפרע
עודפים וקרנות הון
סכומים אחרים שהופחתו מההון של רובד 1
סך הכל הון ראשוני
הון משני:
הון משני עליון⁽¹⁾
הון משני אחר
סך הכל הון משני
סך הכל הון כולל

(1) ההון המשני נובע מהפרשה כללית לחובות סופקים, שאינה מנוכה מאשראי לציבור, בסך 52 מיליון ש"ח.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)							
דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
סיכון אשראי							
נכסים:							
84	929	-	-	4,643	1,033	5,676	מזומנים ופקדונות בבנקים
93	1,029	971	-	291	4,840	6,102	ניירות ערך
-	-	-	-	-	43	43	ניירות ערך שנשאלו
1,221	13,569	12,263	2,578	87 **	3,762 *	18,690	אשראי לציבור (1)
2	17	17	-	-	-	17	השקעות בחברות מוחזקות
30	333	333	-	-	-	333	בניינים וציוד
73	806	806	-	-	330	1,136	נכסים אחרים
1,503	16,683	14,390	2,578	5,021	10,008	31,997	סך הכל נכסים
מכשירים חוץ מאזניים:							
196	2,178	1,980	397	-	-	2,377	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
126	1,403	1,116	-	1,433	22	2,571	מכשירים נגזרים
8	92	92	-	-	-	92	אחרים
330	3,673	3,188	397	1,433	22	5,040	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
1,833	20,356					37,037	סך הכל נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק							
22	246						סיכון ריבית
1	15						סיכון מניות
7	83						סיכון שער חליפין של מטבע חוץ ואינפלציה
3	30						סיכון אופציות
33	374						סך הכל נכסי סיכון שוק
1,866	20,730						סך הכל נכסי סיכון

* מזה:

2,475	אשראי מובטח בפקדונות משועבדים
1,287	אשראי מובטח באג"ח מדינה
3,762	

** אשראי מובטח בערבויות בנקאיות

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
 (2) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
							סיכון אשראי
							נכסים:
73	815	-	-	4,077	850	4,927	מזומנים ופקדונות בבנקים
66	731	714	-	86	6,313	7,113	ניירות ערך
-	-	-	-	-	35	35	ניירות ערך שנשאלו
1,128	12,531	11,281	2,473	** 68	* 4,350	18,172	אשראי לציבור ⁽¹⁾
2	20	20	-	-	-	20	השקעות בחברות מוחזקות
29	321	321	-	-	-	321	בניינים וציוד
61	677	677	-	-	239	916	נכסים אחרים
<u>1,359</u>	<u>15,095</u>	<u>13,013</u>	<u>2,473</u>	<u>4,231</u>	<u>11,787</u>	<u>31,504</u>	סך הכל נכסים
							מכשירים חוץ מאזניים:
154	1,715	1,715	-	-	-	1,715	עסקאות שבהן היתרה
153	1,698	1,337	-	1,807	22	3,166	מייצגת סיכון אשראי
16	175	175	-	-	-	175	מכשירים נגזרים
							אחרים
<u>323</u>	<u>3,588</u>	<u>3,227</u>	<u>-</u>	<u>1,807</u>	<u>22</u>	<u>5,056</u>	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
<u>1,682</u>	<u>18,683</u>					<u>36,560</u>	סך הכל נכסי סיכון אשראי
							סיכון שוק
25	273						סיכון ריבית
10	107						סיכון מניות
1	9						סיכון שער חליפין של
4	42						מטבע חוץ ואינפלציה
							סיכון אופציות
<u>40</u>	<u>431</u>						סך הכל נכסי סיכון שוק
<u>1,722</u>	<u>19,114</u>						סך הכל נכסי סיכון

* מזה:

334	אשראי מובטח בפקדונות משועבדים
<u>4,016</u>	אשראי מובטח באג"ח מדינה
<u>4,350</u>	

** אשראי מובטח בערבוביות בנקאיות

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.

(2) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח
		100%	50%	20%	0%	

סיכון אשראי

נכסים:							
84	936	96	-	4,202	412	4,710	מזומנים ופקדונות בבנקים
99	1,104	1,066	-	189	6,796	8,051	ניירות ערך
1,111	12,339	11,146	2,350	** 88	* 3,971	17,555	אשראי לציבור ⁽¹⁾
1	16	16	-	-	-	16	השקעות בחברות מוחזקות
29	327	327	-	-	-	327	בניינים וציוד
46	516	516	-	-	499	1,015	נכסים אחרים
<u>1,370</u>	<u>15,238</u>	<u>13,167</u>	<u>2,350</u>	<u>4,479</u>	<u>11,678</u>	<u>31,674</u>	סך הכל נכסים

180	2,005	2,005	-	-	-	2,005	מכשירים חוץ מאזניים: עסקאות שבהן היתרה
157	1,739	1,241	-	2,491	27	3,759	מייצגת סיכון אשראי
13	144	144	-	-	-	144	מכשירים נגזרים אחרים
<u>350</u>	<u>3,888</u>	<u>3,390</u>	<u>-</u>	<u>2,491</u>	<u>27</u>	<u>5,908</u>	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
<u>1,720</u>	<u>19,126</u>					<u>37,582</u>	סך הכל נכסי סיכון אשראי

סיכון שוק							
23	250						סיכון ריבית
11	122						סיכון מניות
4	47						סיכון שער חליפין של מטבע חוץ ואינפלציה
11	127						סיכון אופציות
<u>49</u>	<u>546</u>						סך הכל נכסי סיכון שוק
<u>1,769</u>	<u>19,672</u>						סך הכל נכסי סיכון

* מזה:
אשראי מובטח בפקדונות משועבדים 3,276
אשראי מובטח באג"ח מדינה 695
3,971

** אשראי מובטח בערבויות בנקאיות 88

- (1) הפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
(2) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2007	ליום 30 ביוני 2007	ליום 30 ביוני 2008
במיליוני ש"ח		
7.93	7.83	7.83
11.99	11.26	11.92
8.19	8.10	8.08
9.00	9.00	9.00
7.00	7.00	7.00

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל, ללא כתבי התחייבות, לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס ההון המינימלי ללא כתבי התחייבות נדחים,

הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)								
סך הכל	פריטים לא כספיים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		לא צמוד במיליוני ש"ח	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד		
5,676	-	73	818	3,605	147	1,033		נכסים
6,102	243	1	51	354	979	4,474		מזומנים ופקדונות בבנקים
43	-	-	-	-	-	43		ניירות ערך
18,638	91	554	390	3,047	3,459	11,097		ניירות ערך שנשאלו
17	17	-	-	-	-	-		אשראי לציבור (2)
333	333	-	-	-	-	-		השקעות בחברות מוחזקות
1,136	125	222	60	307	27	395		בנינים וציוד
31,945	809	850	1,319	7,313	4,612	17,042		נכסים אחרים
								סך כל הנכסים
26,512	119	817	1,496	5,575	2,714	15,791		התחייבויות
886	-	9	12	111	21	733		פקדונות הציבור
2	-	-	-	-	1	1		פקדונות מבנקים
1,346	-	-	-	-	992	354		פקדונות הממשלה
1,569	87	216	58	313	140	755		כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
30,315	206	1,042	1,566	5,999	3,868	17,634		התחייבויות אחרות
								סך כל ההתחייבויות
1,630	603	(192)	(247)	1,314	744	(592)		הפרש
		177	382	(1,480)	(539)	1,460		מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		-	(46)	95	-	(49)		מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	(87)	72	-	15		אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		(15)	2	1	205	834		אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
								סה"כ כללי
		-	(70)	116	-	(46)		אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)
		-	(474)	371	-	103		אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים בסעיף זה.

(3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)							
סך הכל	פריטים לא כספיים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
							במיליוני ש"ח
4,927	-	98	1,181	2,745	138	765	נכסים
7,113	221	4	102	201	465	6,120	מזומנים ופקדונות בבנקים
35	-	-	-	-	-	35	ניירות ערך
18,120	250	700	396	3,782	3,827	9,165	ניירות ערך שנשאלו
20	20	-	-	-	-	-	אשראי לציבור (2)
321	321	-	-	-	-	-	השקעות בחברות מוחזקות
916	* 209	* 107	* 33	* 287	9	* 271	בנינים וציוד
31,452	1,021	909	1,712	7,015	4,439	16,356	נכסים אחרים
							סך כל הנכסים
27,123	* 301	647	1,421	6,035	3,351	* 15,368	התחייבויות
256	-	10	65	68	29	84	פקדונות הציבור
2	-	-	-	-	2	-	פקדונות מבנקים
1,148	-	-	-	-	800	348	פקדונות הממשלה
1,373	56	* 107	* 36	* 311	134	* 729	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
29,902	357	764	1,522	6,414	4,316	16,529	התחייבויות אחרות
1,550	664	145	190	601	123	(173)	סך כל ההתחייבויות
							הפרש
		(149)	(219)	(315)	(18)	701	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		-	37	(258)	-	221	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	(25)	(113)	-	138	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		(4)	(17)	(85)	105	887	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
							סה"כ כללי
		-	68	(407)	-	339	אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)
		-	(141)	(362)	-	503	אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהוון)

* סווג מחדש.

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.

(3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)							
סך הכל	פריטים לא כספיים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
							במיליוני ש"ח
							נכסים
4,710	-	322	1,235	2,638	137	378	מזומנים ופקדונות בבנקים
8,051	267	1	100	89	966	6,628	ניירות ערך
17,503	71	547	302	3,271	3,505	9,807	אשראי לציבור (2)
16	16	-	-	-	-	-	השקעות בחברות מוחזקות
327	327	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
1,015	136	228	48	215	-	388	נכסים אחרים
<u>31,622</u>	<u>817</u>	<u>1,098</u>	<u>1,685</u>	<u>6,213</u>	<u>4,608</u>	<u>17,201</u>	סך כל הנכסים
							התחייבויות
26,713	115	1,111	1,522	6,200	2,978	14,787	פקדונות הציבור
516	-	278	16	33	21	168	פקדונות מבנקים
2	-	-	-	-	2	-	פקדונות הממשלה
1,295	-	-	-	-	942	353	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
1,510	75	232	53	220	106	824	התחייבויות אחרות
<u>30,036</u>	<u>190</u>	<u>1,621</u>	<u>1,591</u>	<u>6,453</u>	<u>4,049</u>	<u>16,132</u>	סך כל ההתחייבויות
<u>1,586</u>	<u>627</u>	<u>(523)</u>	<u>94</u>	<u>(240)</u>	<u>559</u>	<u>1,069</u>	הפרש
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		512	(233)	218	(284)	(213)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	123	(14)	-	(109)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		-	(2)	34	-	(32)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
		<u>(11)</u>	<u>(18)</u>	<u>(2)</u>	<u>275</u>	<u>715</u>	סה"כ כללי
		-	168	31	-	(199)	אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)
		-	(22)	189	-	(167)	אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.

(3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים:

31 בדצמבר 2007	30 ביוני 2007	30 ביוני 2008	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
			עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
141	275	155	אשראי תעודות
548	410	506	ערבויות להבטחת אשראי
927	740	1,222	ערבויות לרוכשי דירות
515	598	514	ערבויות והתחייבויות אחרות
1,058	1,064	1,081	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי
753	567	689	דרישה שלא נוצלו
1,503	1,155	946	מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים
9,789	9,779	10,694	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
462	366	661	התחייבויות להוצאות ערבויות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

- (1) הבנק צד להסכמים אשר עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל כמפורט
בבאור 17 (ג) בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2007.

31 בדצמבר 2007	30 ביוני 2008	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
		(2) דמי שכירות של מבנים וציוד בשל
		התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
		בשנה ראשונה
		בשנה שנייה
		בשנה שלישית
		בשנה רביעית
		בשנה חמישית
		מעל חמש שנים
		סך הכל
11	6	
7	9	
6	8	
5	7	
4	6	
8	16	
41	52	

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

- (3) סכום ההתחייבות לרכישת מבנים וציוד ושיפוץ מבנים ליום 30 ביוני 2008 הינו בסך 5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 12 מיליון ש"ח).
- (4) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 8 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 5 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.
- (5) סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 30 ביוני 2008 הינו 61 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 64 מיליון ש"ח).
- (6) הבנק, הנמנה על החברים במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלקה ובכללם הבנק. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 30 ביוני 2008 הינו 47 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 45 מיליון ש"ח).
- (7) מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן - "המסלקה") מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלקה ולמסחר באופציות. הבנק, הנמנה על החברים במסלקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלקה כלפי המסלקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלקה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"). חבר המסלקה אחראי כלפי המסלקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלקה מעת לעת.
- לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 52 מיליון ש"ח המהווה 7.17% מסך קרן הסיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים עלול לגדול אם אחד או יותר מהחברים האחרים במסלקה, לא יעמדו בהתחייבויותיהם.
- הבנק התחייב כלפי המסלקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 30 ביוני 2008 הינו 125 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 131 מיליון ש"ח).

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

(8) (א) נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא תדחינה או תבוטלנה, קיימות הפרשות מתאימות למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידו. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה הינו כ- 17 מיליון ש"ח.

(ב) תביעות נגד כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה")

1. ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בת"א כתב תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהערבים שלא כדין עמלות בגין ביטוח חיי לווים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה.

במהלך דיון מוקדם שנתקיים בבית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדיון בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור תובענה כתובענה ייצוגית המתבררת בבית המשפט העליון בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הכרעה בבקשה האחרת טרם ניתנה.

כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים.

בעקבות החלטה זו הסיכמו התובעים למחוק מן התביעה את כל העילות הנסמכות על תקנה 29 אך שמרו לעצמם את הזכות להגיש בקשה מתאימה אם יחול שינוי בדין בעניין זה. מאז נחקק חוק תובענות ייצוגיות הקובע הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשחיה בעינה עומדת עד לקבלת הכרעה בבקשה האחרת, המתבררת כאמור בבית המשפט העליון.

בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, מתחם חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

2. ביום 6 ביולי 2003 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל - אביב יפו תובענה ובקשה להכרה בתובענה כתובענה ייצוגית על ידי שלושה תובעים כנגד החברה וכנגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות ומנהל המכס ומס בולים, משרד האוצר, בסכום כולל של 300 מיליון ש"ח בנושא גביית סכומי ביול בגין הלוואות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2008 הבקשה לאישור תביעה כייצוגית נמחקה והתובענה נדחתה.

(ג) בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות בתחום שוק ההון של מיופה כח בחשבון. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, הגם שלא נתבקש בו סעד כספי כנגד הבנק. היות שתגובת הבנק לדו"ח בהכנה, וטרם הגיעה מועד הגשתה לבימ"ש, הרי שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
				במיליוני ש"ח

א. נגזרים ALM (1) (2)

-	12	10,020	222	165
-	369	3,513	804	-
-	369	3,302	804	-
-	-	-	3,249	-
-	750	16,835	5,079	165

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

-	-	-	1,827	-
---	---	---	-------	---

ב. נגזרים אחרים (1)

-	3	-	-	-
-	671	150	-	-
-	677	151	-	-
1,211	-	6,216	-	-
1,211	-	6,232	-	-
2,422	1,351	12,749	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

-	-	2,143	-	-
---	---	-------	---	---

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

-	27	368	168	-
-	27	334	183	4

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

76	166	211	-	-
76	166	211	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)					
ממשלות					
בורסות	בנקים	דילרים /		ובנקים	
		ברוקרים	מרכזיים	אחרים	סה"כ
במיליוני ש"ח					
92	329	-	-	595	1,016
-	1,433	22	-	1,116	2,571
92	1,762	22	-	1,711	3,587

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
עד 3 חודשים	עד 5 חודשים	מעל שנה		סה"כ
		עד 5 שנים	מעל 5 שנים	
במיליוני ש"ח				
10	155	-	-	165
234	740	1,908	2,197	5,079
14,339	16,301	392	695	31,727
1,424	288	4	385	2,101
-	2,422	-	-	2,422
16,007	19,906	2,304	3,277	41,494

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 9 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 1,007 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד במיליוני ש"ח

-	11	8,902	307	358
-	329	4,679	3,059	-
-	329	4,914	3,059	-
-	-	-	2,286	-
-	669	18,495	8,711	358

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

-	-	-	1,457	-
---	---	---	-------	---

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

-	16	-	-	-
-	876	436	-	-
-	879	460	-	-
1,165	-	7,610	-	-
1,165	-	7,610	-	-
2,330	1,771	16,116	-	-

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

-	-	2,223	-	-
---	---	-------	---	---

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	51	197	118	1
-	51	188	146	1

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

50	195	150	-	-
50	195	150	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)					
ממשלות					
בורסות	בנקים	דילרים /		ובנקים	
		ברוקרים	מרכזיים	אחרים	סה"כ
במיליוני ש"ח					
107	272	-	-	383	762
-	1,807	-	22	1,337	3,166
107	2,079	-	22	1,720	3,928

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סה"כ הכלל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר)					
עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים		מעל 5 שנים	
		ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	סה"כ
במיליוני ש"ח					
238	120	-	-	-	358
2,125	1,220	1,045	4,321	8,711	8,711
14,339	21,162	1,333	-	36,834	36,834
1,858	143	438	1	2,440	2,440
440	1,890	-	-	2,330	2,330
19,000	24,535	2,816	4,322	50,673	50,673

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 758 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
				במיליוני ש"ח

א. נגזרים ALM (1)(2)

-	12	13,969	274	218
-	344	* 5,545	923	-
-	344	* 5,241	923	-
-	-	-	4,126	-
-	700	24,755	6,246	218

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

-	-	-	2,357	-
---	---	---	-------	---

ב. נגזרים אחרים (1)

-	19	-	-	-
-	1,048	274	-	-
-	1,052	274	-	-
2,551	-	* 9,974	-	-
2,551	-	* 9,974	-	-
5,102	2,119	20,496	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

-	-	2,527	-	-
---	---	-------	---	---

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2)(3)

* -	* 45	* 379	178	1
* -	* 45	* 380	208	3

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

* 54	* 153	* 74	-	-
* 54	* 153	* 74	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

* סווג מחדש.

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)					
סה"כ	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים		
884	423	-	3	378	80
3,759	1,241	27	-	2,491	-
4,643	1,664	27	3	2,869	80

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
 סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
 סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)				
סה"כ	מעל שנה		מעל 3	
	מעל 5 שנים	ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
218	-	-	218	-
6,246	3,921	708	1,371	246
47,778	-	1,948	8,216	37,614
2,819	3	428	243	2,145
5,102	-	161	-	4,941
62,163	3,924	3,245	10,048	44,946

חוזי ריבית
 שקל - מדד
 אחר
 חוזי מטבע חוץ
 חוזים בגין מניות
 חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליון ש"ח.
 (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 880 מיליון ש"ח.
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2007	2008	2007	2008
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	

548	65	374	41
** -	** -	** -	-
2	(9)	3	(6)
161	(554)	149	(263)
1	* -	1	* -
164	143	89	75
876	(355)	616	(153)

(604)	475	(471)	170
** -	** -	** -	** -
(3)	(1)	(1)	(1)
(4)	6	(4)	10
(31)	(60)	(21)	(40)
(642)	420	(497)	139

** , * -	153	* 2	142
* 19	12	* 9	5
19	165	11	147

11	13	5	7
34	43	23	18
3	4	(1)	(3)
14	17	8	11
62	77	35	33

315	307	165	166
-----	-----	-----	-----

(11)	(6)	(11)	20
------	-----	------	----

9	8	4	4
---	---	---	---

א. בגין נכסים
מאשראי לציבור
מאשראי לממשלה
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מניירות ערך שנשאלו
מאגרות חוב

ב. בגין התחייבויות
על פקדונות הציבור
על פקדונות הממשלה
על פקדונות מבנק ישראל
על פקדונות מבנקים
על כתבי התחייבות נידחים ותעודות פקדון

ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
הכנסות נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM (1)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

ד. אחר
עמלות מעסקי מימון
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי
הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
הכנסות מימון אחרות (2)

סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

מזה: הפרשי שער, נטו

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) מזה: הכנסות בגין ריבית מחובות בעייתיים

* סווג מחדש.
** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 9 - רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לששה חודשים שנסתיימו		לשלושה חודשים שנסתיימו	
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני	
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
2007	2008	2007	2008
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
7	-	3	-
(5)	(1)	(3)	(1)
2	(2)	1	-
17	9	2	6
21	6	3	5

רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
 הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה *
 רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות
 לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
 דיבידנד ממניות זמינות למכירה
 סך הכל מהשקעות במניות

* לרבות הפרשות לירידת ערך.

באור 10 - מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר לקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח.

מגזר לקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד לקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) המהווה את זרוע השקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב ככלל מעל מחיר מעבר המייצג את עלות המקורות בהתאם למשך חיים ממוצע ובהתייחס לאפיק ההצמדה הרלוונטי. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המשוקלל המחושב לצורך תשואה על ההון העצמי המיוחס למגזר. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר.

הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הפרשה לחובות מסופקים – הפרשה לחובות מסופקים נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה הפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות הישירות מיוחסות למגזר הספציפי, יתרת ההוצאות מיוחסות על סמך פרמטרים המבוססים על אומדנים שונים.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יש לציין כי מודל הנתונים המשמש לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי פעילות של הבנק הינו בתהליך מתמשך של טיוב הנתונים, ובהתאם חל מעת לעת סיווג מחדש של התוצאות במידת האפשר. במהלך שנת 2007 החל פרויקט יישום מערכת מגזרי פעילות, אשר צפוי להסתיים במהלך שנת 2008. המערכת מאפשרת קליטת נתונים אוטומטית ממערכות המידע ומנתוני החשבות, תוך בקרת תהליכים וניתוח נתונים. תוצאות החציון הראשון לשנת 2008 מבוססות חלקית על מערכת זו מהיבט קליטת הנתונים אוטומטית ממערכות המידע. מערכת זו תתמוך בהמשך טיוב הנתונים בעתיד. במקביל הבנק החל להיערך לקליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) – מערכת של בנק לאומי הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
לקוחות פרטיים	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל
51	66	12	37	-	166
-	5	-	(5)	-	-
28	31	3	3	-	65
-	-	-	-	-	-
79	102	15	35	-	231
3	5	9	-	-	17
2	21	-	15	(1)	37

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר) *

מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
לקוחות פרטיים	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל
50	69	13	33	-	165
-	4	-	(4)	-	-
30	28	4	2	-	64
-	-	-	-	-	-
80	101	17	31	-	229
5	6	16	-	-	27
4	24	(3)	11	(1)	35
4	24	(3)	12	(1)	36

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות

רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
101	137	23	46	-	307
-	8	-	(8)	-	-
58	59	7	6	-	130
-	-	-	-	-	-
159	204	30	44	-	437
5	9	13	-	-	27
4	41	3	14	(1)	61

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני

הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007 (לא מבוקר) *

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
100	133	25	57	-	315
-	10	-	(10)	-	-
58	71	8	7	-	144
-	-	-	-	-	-
158	214	33	54	-	459
7	8	32	-	-	47
4	44	(6)	18	(1)	59
6	45	(6)	20	-	65

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני

הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות

רווח נקי (הפסד)

לשנה שנתייה ביום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר) *

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
204	261	52	96	-	613
-	15	-	(15)	-	-
122	130	16	15	-	283
-	(1)	-	1	-	-
326	405	68	97	-	896
16	14	50	-	-	80
16	81	(5)	33	(2)	123
18	82	(5)	34	(3)	126

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני

הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות

רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 11 - תזכיר חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון) התשס"ח - 2007

(א) ביום 26 בפברואר 2008 עבר בכנסת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח - 2008 (להלן - "התיקון"). בהתאם לתיקון, תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. בהתאם לתיקון, בשנת המס 2008 ואילך לא חושבה עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, הופסקה ההצמדה למדד של סכומי הפחתת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך. הבנק מיישם את התיקון החל מתחילת שנת 2008. השפעת אי החלת החוק בעקבות התיקון על תוצאות פעולות הבנק למחצית הראשונה של שנת 2008, הינה הקטנת הרווח הנקי בסך של 11.8 מיליון ש"ח.

(ב) כמו כן, במסגרת התיקון האמור תוקנו הגדרות "רווח" ו-"שכר" בחוק מע"מ. על פי ההגדרות החדשות מס רווח יחושב לאחר ניכוי מס שכר והגדרת שכר לצורך חישוב מס שכר תכלול גם את תשלום חלק המעביד בגין דמי ביטוח לאומי. השפעת תיקון ההגדרות הנ"ל על תוצאות הבנק לרבעון השני של שנת 2008 ולחציון הראשון של שנת 2008 הינה גידול ברווח הנקי (לאחר השפעת המס) בסך של כ-0.5 מיליון ש"ח, ו-1.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.

באור 12 - ביקורת מע"מ

במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן - "חברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד (כ-7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. להערכת ההנהלה, בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים של החברה, סיכויי ההשגה הם סבירים. יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם ההשגה תדחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

באור 13 – גיוס לפי תשקיף מדף

ביום 10 ביוני 2008 גייסה איגוד הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, סך של כ-94 מיליון ש"ח בכתבי התחייבות נדחים צמודי מדד ונושאים ריבית בשיעור של 4.3% לשנה המשולמת אחת לחצי שנה. הגיוס בוצע באמצעות הרחבת סדרה קיימת (סדרה ב') - קרן הסדרה עומדת לפרעון ב-3 תשלומים שנתיים שווים בשנים 2015-2017.

פרטים בדבר תשקיף המדף לפיו גוייסו כתבי ההתחייבות הנ"ל – ראה בבאור 10(ג) לדוחות הכספיים לשנת 2007.

באור 14 – חקיקה בנושא עמלות – חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007

ביום 5 ביולי 2007 פורסם התיקון לחוק, המסדיר את הפיקוח על עמלות הבנקים. התיקון לחוק חל הן על לקוחות יחידים והן על עסקים לפי מחזור כספי שיקבע נגיד בנק ישראל (להלן: "הנגיד").

במסגרת התיקון לחוק מוענקות לבנק ישראל שלוש סמכויות עיקריות, כדלקמן: פיקוח על גובה תעריפי העמלות, ביטול עמלות שנמצאו כמיותרות ופרסום השוואה תקופתית של גובה העמלות בבנקים השונים. יישום החוק מתחלק לשלושה שלבים - בשלב הראשון יהיה הנגיד רשאי לקבוע רשימה של שירותים בנקאיים שרק בגינם יוכלו הבנקים לגבות עמלה. בשלב השני, הנגיד יהיה רשאי להכריז על שירותים שיימצא לנכון כברי-פיקוח, בהתאם לשיקוליו ולתנאי השוק. בשלב השלישי יהיה הנגיד רשאי להגביל את המחיר של כל עמלה שימצא לנכון או לאסור את גבייתה.

בתיקון זה שולבו חלק מהמלצות דוח ועדת חקירה מטעם ועדת הכלכלה של כנסת ישראל, שפורסמו ביום 19 ביוני 2007. כמו כן, בהתאם לתיקון פורסמו ביום 8 בינואר 2008 כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח - 2008, אשר מיישמים את השלב הראשון לתיקון לחוק וקובעים את תעריפון העמלות המלא והמוצמצם שגיבש המפקח על הבנקים וזאת החל מיום 1 ביולי 2008.

במסגרת התעריפונים החדשים צומצמו עמלות רבות, הן באמצעות ביטול חלק מהן והן באמצעות איחוד עמלות הנגבות עבור שירותים הדומים במהותם ובעלותם. הבנק יישם את הכללים שפורסמו. להערכת הבנק בהתבסס על אומדן שנערך, חקיקה זו צפויה להקטין את הכנסות הבנק במחצית השנייה של שנת 2008 בסך משוער של כ-8 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).